СССР ХАЛҚЛАРИНИНГ ҚАРДОШЛИК ОИЛАСИДА КОММУНИЗМ САРИ!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

19-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 243 (4702).

12 ДЕКАБРЬ СЕШАНБА 1972 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ, РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва РСФСР Олий Советн Президиуми Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигини нишонлаш учун 1972 йил 21 декабрь куни Москва шаҳрида, Кремлнинг Съездлар саройида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети ва Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси Олий Советининг қўшма тантанали мажлисини ўтказишга қарор қиладилар.

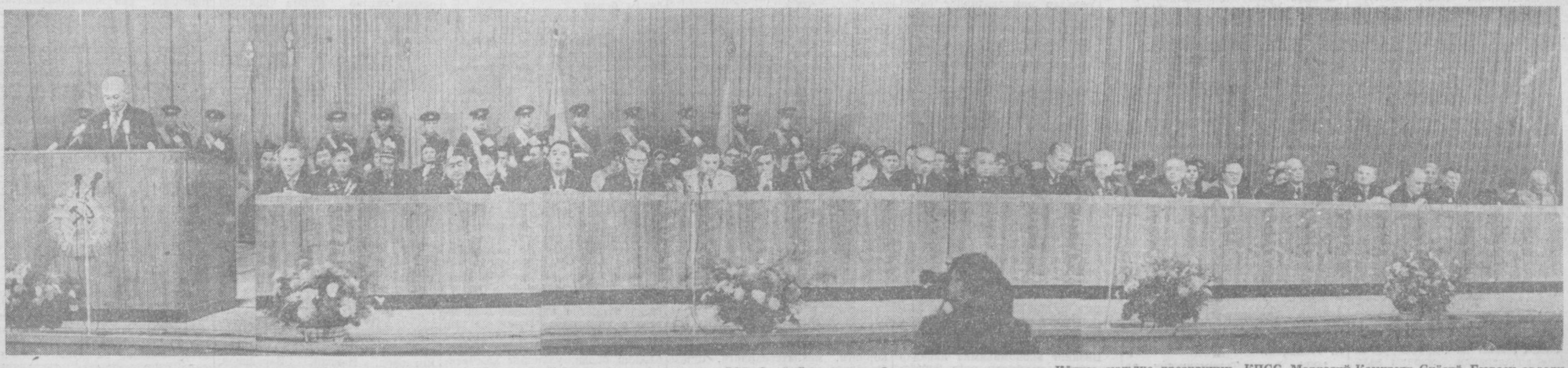

Тошкент. 11 декабрь. Санъат саройи. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг қўшма тантанали мажлиси. Қўшма мажлис президиуми. КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзламоқда. Р. Шамсутдинов ва А. Авазов фотоси. (ЎзТАГ).

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ССР ИТТИФОҚИ МИНИСТРЛАР СОВЕТИГА

Кўп миллатли совет халқи улуғ байрамининг, шонли юбилей — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлиги 50 йиллигининг ҳозирги шодиёна ва қувончли кунларида биз — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети тантанали мажлисининг қатнашчилари республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари номидан улуғ Ленин партиясига — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига қизғин салом йўллаб, самимий миннатдорчилик, чуқур ташаккур ва садоқат сўзларини чин кўнгилдан изҳор этамиз. Кўп миллатли социалистик давлатни барпо этишда партия ва халқнинг йўлбошчиси Владимир Ильич Лениннинг хизмати ғоят буюкдир.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ташкил этилганлиги ўзининг сиёсий моҳияти ва социал-иқтисодий оқибатлари жиҳатидан мамлакатимиз тарихидагина эмас, бутун инсоният ижтимоий ривожи тарихида ҳам буюк ўрин олади. Бу жаҳоншумул тарихий воқеа — пролетар интернационализми ғоялари тантанасининг, ленинча миллий сиёсат изчиллик билан амалга оширилганлиги туфайли қўлга киритилган самарали натижаларининг ғоят ёрқин далилидир.

Планетамизда биринчи марта шундай давлат вужудга келдики, ундаги турли миллатлар ва элатлар ягона, бузилмас қардошлик иттифоқида абадий жипслашдилар. Мамлакатимиздаги барча халқларнинг энг эзгу орзу-умидлари, В. И. Ленин билан Коммунистик партиянинг озод этилган миллатлар қардошларча иттифоқини янада мустаҳкамлаш тўғрисидаги, социализм ва коммунизм қуришда ҳамма республикалар меҳнаткашларини ихтиёрий ва яқин бирлаштириш ҳақидаги ўлмас ғоялари Совет Социалистик Республикалари Иттифоқида мужассамлашди.

Октябрь революциясининг сўнмас шуъласи Ўзбекистон меҳнаткашларининг ўрта асрчилик ва феодализм зулматидан социализмга бориш йўлини ёрқин нур билан чароғон қилди. Коммунистлар партияси раҳбарлигида ўзбек халқи ўзининг Совет миллий давлатини барпо этди, ўз тақдирининг тўла ҳуқуқли хўжайини бўлиб қолди. Бир авлод умри давомида, бутун бир тарихий босқичдан хатлаб ўтиб, экономика, фан ва маданиятни ривожлантиришда олға томон шаҳдам одим ташлади.

Совет халқларининг қардошлик оиласида, Ленин партиясининг иродаси билан, озод халқнинг қўллари, ақл-заковати ва ижодий ғайрати билан Ўзбекистон қолоқликдан ижтимоий- сиёсий, иқтисодий ва маънавий тараққиёт чўққиларига кўтарилди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари ўз жонажон социалистик давлатининг олтин юбилейи арафасида, барча совет халқлари билан биргаликда қаҳрамонона ғалабалар ва зафарлар йўлига зўр ифтихор ва мамнуният туйғуси билан назар ташламоқдалар. Ҳозирги Ўзбекистон илғор индустрия ва юксак даражада ривожланган социалистик қишлоқ хўжалиги ўлкасидир.

СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олаётган Ўзбекистоннинг шонли ишчилар синфи республиканинг индустриал қудратини кучайтирмоқда, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишга муносиб ҳисса қўшмоқда. Беш йиллик иккинчи йилининг давлат плани 1971 йил плани сингари муддатидан аввал бажарилади. Мамлакат планидан ташқари бир неча юз миллион сўмлик маҳсулот олади.

Қишлоқ меҳнатчилари ишчилар синфи билан баббаравар одим ташлаб бормоқдалар. Колхоз ва совхозлар давлатга ғалла, шоли, сабзавот, мева, узум, полиз маҳсулотлари, пилла ва деҳқончиликнинг бошқа маҳсулотларини сотиш йиллик планларини ошириб бажардилар. Гўшт, сут, тухум ва жун тайёрлаш планлари бажарилди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари Совет Иттифоқининг юбилейи йилида партияга берган ваъдаларини шараф билан бажариб, 4 миллион 710 минг тонна пахта етиштирганликлари ва севикли Ватанга топширганликлари билан айниқса фахрланадилар.

Социалистик Ўзбекистон — кўпдан-кўп мактаблар, олий ўқув юртлари ва техникумлар, илмий муассасалар, кутубхоналар ва маданият саройлари мавжуд бўлган республикадир; социалистик Ўзбекистон—халқ ўзининг бутун истеъдодли ва талантларини рўёбга чиқарган, бой маънавий ҳаёт кечираётган республикадир.

Республикамизнинг буюк муваффақиятлари — ишчилар, колхозчилар, зиёлилар меҳнатда кўрсатган қаҳрамонликнинг, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати қилаётган доимий ғамхўрликнинг, барча қардош республикалар меҳнаткашлари бериб келаётган бебаҳо ёрдамнинг натижасидар.

Шу боисдан ҳам биз беғараз ва сахий ёрдам берганликлари учун, муқаддас ва мусаффо дўст бўлганликлари учун, курашдаги мустаҳкам бирликлари ва биргаликда қозонилган қувончли ғалабалар учун барча қардош халқларга, улуғ рус халқига шонли юбилей кунларида Ўзбекистоннинг самимий миннатдорчилик ҳис туйғуларига тўлиб-тошган коммунистлари, барча меҳнаткашлари номидан қизғин ташаккур изҳор қиламиз.

Эътибор ва ғамхўрлик қилганлиги учун, совет халқининг тинч бунёдкорлик меҳнатига қулай шарт-шароитларни таъминлаб берганлиги учун жонажон партияга қизғин ва самимий миннатдорчилик билдирамиз.

Буюк тинчлик программасини изчиллик билан амалга ошираётган КПСС Марказий Комитетининг, Марказий Комитет Сиёсий Бюросининг ва шахсан партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг хормай-толмай олиб бораётган фаолиятини барча совет кишилари сингари Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам батамом ва тўла-тўкис маъқуллайдилар.

Ўзбекистон ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари ва меҳнаткаш зиёлилари ўз сафларини Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинчи Марказий Комитети теварагига янада маҳкамроқ жипслаштиришга, социалистик интернационализм ва халқлар қардошлиги буюк байроғини бундан буён ҳам баланд кўтариб боришга тантанали қасамёд қиладилар. Биз барча совет халқлари билан, оғамиз-улуғ рус халқи билан бузилмас дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантириб, мустаҳкамлайверамиз, ҳамиша ва ҳар ишда шу муқаддас дўстликка содиқ бўлиб қоламиз. Бу дўстликни астойдил кучайтираверамиз, кўз қорачиғидек ардоқлаб асраймиз.

Ўзбекистон коммунистлари, барча меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга ошириш учун, коммунизм улуғ ғояларининг тантанаси йўлида ленинчи Марказий Комитетининг доно ва синалган раҳбарлигида фидокорона меҳнат қилаверишга азмиқарор бергандлар.

Мамлакатимиз халқлари дўстлиги ва бахт-саодатининг мустаҳкам қўрғони, тинчлик ва тараққиётнинг ишончли таянчи — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи гуллаб—яшнайверсин, мустаҳкамланаверсин ва абадий шуҳрат топаверсин!

Яшасин барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси — улуғ Ленин партияси!

БУТУН ИНСОНИЯТ ДАҲОСИНИНГ ХОТИРАСИНИ ЭСЛАБ

СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги арафасида қизил ленталар билан ўралган гулчамбарлар Тошкентнинг қоқ ўртасида мамлакатимиз халқлари улуғ дўстлигининг ижодкори Коммунистик партия ва кўп миллатли Совет давлатининг ташкилотчиси Владимир Ильич Ленин ҳайкали супасига қўйилди.

Қорақалпоғистон АССР, республикадаги барча областлар ва Тошкент шаҳри меҳнаткашларининг делегациялари гулчамбарлар қўйишди.

11 декабрда ҳайкал супасига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан гулчамбар қўйилди.

Тантанали маросимда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва Бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, А. Д. Бесчастнов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. Камолов, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. Р. Расулов, С. У. Султонова қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ҲУР РЕСПУБЛИКАЛАР ИТТИФОҚИГА ШОН-ШАРАФЛАР

ТОШКЕНТДА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС

Катта ва одатдан ташқари нуроний байрам ўзбеклар диёрига кириб келмоқда. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 50 йиллигини Ўзбекистон меҳнаткашлари бутун мамлакат билан бирга кенг ва шоду-хуррамлик билан нишонламоқда.

Миллион-миллион кишилар ўзларининг ижодлари ва ишларини мана шу тантанага бағишлаб, совет халқларининг Ильич тузган ва вояга етказган бузилмас қардошлигини меҳнатдаги муваффақиятлари билан улуғладилар.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг ССР Итифоқининг олтин юбилейига бағишлаб 11 декабрда Тошкентдаги санъат саройида бирлашган тантанали мажлиси бўлди. Тошкент область партия комитети ва пойтахт шаҳар партия комитети аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, Тошкент область ва шаҳар партия ташкилотлари ревизия комиссияларининг аъзолари, меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область ва шаҳар советларининг депутатлари иштирокида ўтказилган тантанали мажлисга республика меҳнаткашларининг вакиллари шоду-ҳуррам бўлиб тўпландилар. Санъат саройи саноат ишлаб чиқаришининг новаторлари, машҳур юқори ҳосил усталари, бу йилги мураккаб иқлим шароитида барча пахтакорларга, барча қишлоқ меҳнаткашларига ўрнак бўлган илғор механизаторлар билан лиқ тўлди. Улар билан бирга фан ва маданиятнинг кўзга кўринган арбоблари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, совет армиясининг жангчилари, совет ҳокимиятининг пойдеворини қурган революцион ҳаракат ветеранлари ҳам Санъат саройига йиғилдилар.

Коммунистик партия ва кўп миллатли совет давлатининг асосчиси Владимир Ильич Лениннинг иттифоқдош республикалар байроқлари орасига қўйилган катта портрети Санъат саройи саҳнасига ҳусн бериб турибди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов**, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бюро аъзолари ва Бюро аъзолигига кандидатлар **И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, А. Д. Бесчастнов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. Камолов, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. Р. Расулов, С. У. Султонова**, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари **А. С. Абдалин**, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари **Р. Х. Абдуллаева, С. Қ. Зиёдуллаев, И. В. Марцинюк, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев**, министрликлар, идоралар ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари президиумдан жой оладилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси **Н. М. Матчонов** кириш нутқи сўзлаб тантанали мажлисни очди. Залда ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат гимнлари янграйди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси Фахрий президиумга ғоят баланд руҳ билан сайланади. Фахрий президиумнинг состави тўғрисидаги таклифни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси профессор **И. А. Райкова** киритди. У совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида В. И. Лениннинг чақириғига биноан бошқа рус олимлари билан бирга Тошкентга келган эди.

Иккита Ленин ордени билан безатилган Ўзбекистон ССР байроғи ҳамда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ярим асрлик юбилейи муносабати билан республикани тақдирлаб КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС берган эсдалик байроқ олиб чиқилди. Байроқларни Ўзбекистон ССР беш йиллиги номидаги Ленин орденли совхоз комплекс механизациялашган звеносининг раҳбари Э. Алиев, Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони Б. Д. Бобоев, Фарғонадаги азот ўғит заводининг ишчиси В. М. Белкина, В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация заводининг ишчиси А. А. Девятова, Қорақалпоғистон АССРдаги Крупская номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони О. Камолова, Тошкент областидаги «Полярная звезда» колхозининг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ким Пен Хва, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони О. Шарафиддинов, «Ташсельмаш» заводининг мастери Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Юсупов кўтариб кирадилар.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 50 йиллиги тўғрисида доклад қилиш учун сўз КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидовга** берилади.

Докладчининг сўзларини мажлис қатнашчилари, улар билан бирга телевидение ва радио орқали шаҳар ва қишлоқларнинг миллион-миллион меҳнаткашлари ҳам диққат билан қулоқ солиб тинглайдилар. Улар ленинча миллий сиёсатни изчиллик билан амалга ошираётган коммунистик партиянинг доно етакчилигида совет халқлари аҳил оилада бўлиб, ярим аср ичида босиб ўтган шонли йўлга фахрланиб қарайдилар. Республика бу улуғ юбилейни муносиб кутиб олаётганлигини кўрсатувчи рақамлар айтилганида залда қарсаклар бошланиб кетади. Бу рақамлар орасида беш йилликнинг иккинчи йилида Ўзбекистонда териб олинган пахтанинг миқдорини кўрсатувчи 4 миллион 710 минг тонна рақами ҳам бор. Бу рақам жуда кўп нарсани—дала меҳнаткашларининг қаҳрамонлигини ҳам республика қишлоқ хўжалигига бақувват таянч бўлган Ўзбекистон индустриясининг қудратли қувватини ҳам, фан ва маданиятнинг қудратли парвозини ҳам ўзида мужассамлаштирди.

Залда советлар ҳокимияти учун, халқ—бахт-саодати учун олиб борилган жангларнинг шиддатли кунларини эслатувчи куй янграйди. Шу куй садолари остида бир группа кекса большевиклар, Октябрь революциясининг ва граждан урушининг ветеранлари, Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун олиб борилган курашнинг актив қатнашчилари М. Алимов, Ш. Арзиева, А. З. Аҳмедов, И. И. Васильев, М. М. Майорова, М. И. Мешчеркин, Р. Мусамуҳамедов, К. Раҳимов, Л. Саримсоқова, Р. Шаймонов, К. Ерматов саҳнага чиқадилар. 1918 йилдан бери партия аъзоси, Тошкент ремонт-қурилиш трестининг бош инженери **А. З. Аҳмедов** мажлис қатнашчиларини сидқидилдан табриклайди.

Меҳнаткашларнинг делегациялари бирин-кетин кириб келадилар.

Залга биринчи бўлиб Тошкент областининг делегацияси кириб келади. Область партия комитетининг биринчи секретари **М. М. Мусахонов** машинасозлар ва пахтакорлар, металлурглар ва сабзавоткорлар, олимлар, пойтахт областининг барча меҳнаткашлари СССРнинг олтин юбилейини нишонлаб катта ютуқларни қўлга киритганликлари ҳақида гапиради.

Қорақалпоғистон АССР вакиллари Амударё ва Орол соҳилларидан табрик олиб келишди. Совет халқлари қардошларча дўстлигининг ҳаётбахш кучи қорақалпоқларнинг асрий қолоқликдан қисқа муддат ичида ҳозирги замон цивилизациясининг чўққиларига кўтарилишларига, ўзбек халқи ва СССРнинг барча халқлари билан бирга қўлни-қўлга бериб, муваффақиятли равишда коммунистик жамият қуришларига имкон берди. Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари **Қ. Камолов** нутқида мана шулар ҳақида гапирди.

Барабанлар, горнлар садоси янграйди. Оталари ва оналарини, акалари ва опаларини улуғ байрам билан қутлаш учун келган октябрятлар, пионерлар ва комсомолларни мажлис қатнашчилари ўринларидан туриб кутиб оладилар. Коммунизм қурувчиларининг энг ёш авлоди вакиллари Ватанга, партияга содиқликлари тўғрисида қасамёд қиладилар.

Андижон область партия комитетининг биринчи секретари **Б. Р. Раҳимов** минбарга чиқади. Бу йил андижонликлар «оқ олтин»ни ҳамма областлардан кўра кўпроқ беришди. Лекин область фақат пахта билангина машҳур эмас. Ҳозирги вақтда Андижон дизеллари, унинг корхоналари ишлаб чиқараётган ирригация техникаси ва бошқа махсулотлар Совет Иттифоқининг кўпгина районларига юборилиб турибди.

Танаффусдан сўнг мажлисни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси **Н. Ж. Худойбердиев** олиб борди.

Бухоро йирик индустрия, ривожланган қишлоқ хўжалиги ўлкасига, ўзбек олтинининг ватанига, ҳозирги кунда кўпгина қардош республикалар фойдаланаётган табиий газнинг жуда катта маконига айланди. Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари **Қ. Муртазоев** область меҳнаткашлари номидан табрик нутқи сўзлади.

Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари **Р. Ғоипов** Қашқадарё областининг меҳнаткашлари номидан табрик нутқи сўзлади.

Ҳозирги кунда бутун мамлакат Қарши даштидаги ерларни ўзлаштириб, бу ерда совет пахтачилигининг янги йирик районини вужудга келтириш ишида Қашқадарё меҳнаткашларига кўмаклашмоқда. Қашқадарёликлар партия ва ҳукуматнинг оталарча ғамхўрлигига амалий иш билан жавоб бериб, бу йил давлатга пахта сотиш йиллик планини бажарганликлари тўғрисида республикада биринчи бўлиб рапорт бердилар.

ССР Иттифоқи юбилейини наманганликлар ажойиб меҳнат совғалари билан кутиб олаётганликларини Наманган область партия комитетининг биринчи секретари **А. А. Хўжаев** гапириб берди.

Самарқанд областининг экономикаси йил сайин мустаҳкамланиб, маданияти ривожланиб бормоқда. Область меҳнаткашлари номидан Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари **С. Н. Усмонов** сўзга чиқди. У самарқандликлар бундан буён ҳам меҳнатдаги муваффақиятларини кўпайтираверадилар, мамлакатимиз халқларининг бирлигини мустаҳкамлайверадилар, деб ишонтирди.

Республиканинг энг жанубий области меҳнаткашлари номидан Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари **Н. М. Муродов** табрик нутқи сўзлади.

Саҳнада турган байроқлар қаторига Сирдарё областининг байроғи ҳам қўшилади. Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари **Қ. А. Аҳмедов** бошчилигида мана шу қўриқ областидан келган делегация Мирзачўлдаги чўлқуварлар табригини топширди.

Қизил Байроқ орденли Туркистон Ҳарбий Округининг жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочилари бўлган солдатлари ва офицерлари тантанали мажлис қатнашчиларини табрикладилар.

Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари **Ф. Ш. Шамсиддинов** Ўзбекистон марвариди деб номланган фарғоналикларнинг шавкатли меҳнати тўғрисида гапирди.

Республика областларининг юбилей табрикларини ҳар доим Ватанга фидокорона хизмат қилишнинг, қўйган мақсадга эришишда саботли бўлишнинг муносиб намунасини кўрсатаётган Хоразм области меҳнаткашларининг делегацияси якунлайди. Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари **М. Худойберганов** улар номидан табрик нутқи сўзлади.

Тантанали мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига табрикнома йўлладилар. Табрикномани Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари **В. Г. Ломоносов** ўқиб берди. Табрикнома гулдурос, давомли қарсаклар остида қабул қилинди.

* * *

Тантанали мажлис қатнашчиларига катта байрам концерти қўйиб берилди.

(ЎзТАГ).

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Советининг қўшма тантанали мажлисида КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. РАШИДОВ доклади

I. СССР ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ—СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ БУЮК БАЙРАМИ

Ўртоқлар!

Инсоният тараққиётининг марраларини белгилаб берган машҳур саналар тарихда оз эмас. Лекин шуларнинг биронтаси ҳам жаҳон тарихида туб бурилиш бошлаб берган иккита санага тенглаша олмайди. Биринчи сана 1917 йилнинг октябридир, ўшанда бизнинг мамлакатимизда социалистик революция ер куррасида биринчи бўлиб ғалаба қозонди, меҳнаткаш халқ ўз тақдирининг чинакам хўжайини бўлиб қолди. Биринчи сана билан чамбарчас боғланган иккинчи сана 1922 йилнинг декабри бўлиб, ўшанда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил топди.

Мустақил Совет Республикалари ихтиёрий равишда бирлашгангa қадар партия, унинг йўлбошчиси Владимир Ильич Ленин миллий программани ишлаб чиқиш, уни амалга ошириш борасида жуда катта назарий ва амалий иш олиб бордилар.

Ўша вақтда Чор Россиясида миллий масала нақадар кескин бўлиб турганлиги эсга олинса, бу ишнинг аҳамияти айниқса равшан бўлиб қолади. Чор Россияси территориясида яшаб турган кўпгина миллатлар ва элатлар тарихий тараққиётнинг турли босқичларида эдилар. Чоризм миллатлар ўртасида душманликни ҳар томонлама авж олдираверарди, улар орасига адоват ва нафрат уруғларини сочаверарди, мазлум халқларнинг иқтисодий ва маданий ривожланишига тўсқинлик қиларди.

Шунинг учун ҳам барча миллатлар ва элатларни ягона иттифоқдош давлатда жипслаштиришга муваффақ бўлган Коммунистик партиянинг буюк ролини ҳақиқатан ҳам айтиб адо қилиб бўлмайди.

В. И. Ленин К. Маркс билан Ф. Энгельснинг ғояларини ижодий ривожлантириб, миллий масалага доир мунтазам назария яратиб берди, коммунистик партия миллий сиёсатининг илмий принципларини ишлаб чиқди.

Совет халқи фахрланиб, Владимир Ильични кўп миллатли социалистик давлат муҳташам биносининг меъмори ва қурувчиси деб атайди.

Совет Республикаларининг жуда мустаҳкам иттифоқи бўлмаса, капиталистик қуршов шароитида уларнинг яшашини ҳимоя қилиб сақлаб қолиш мумкин эмаслигини; республикалар иттифоқи бўлмаса, империализм вайрон қилиб ташлаган хўжаликни қайта тиклаб бўлмаслигини ва меҳнаткашлар фаровонлигини таъминлаб бўлмаслигини Владимир Ильич яққол кўрсатиб берди.

«Биз,—деб таъкидлаган эди Ленин, — миллатларнинг ихтиёрий иттифоқини, — бир миллатнинг иккинчи миллат устидан ҳеч қандай зўрлигига йўл қўймайдиган иттифоқини истаймиз, — мутлақо тўла ишончга, қардошларча бирликни очиқ ва равшан тушуниб олишга, тўла ихтиёрийлик асосидаги келишувга асосланадиган иттифоқини истаймиз».

Халқларнинг чоризмни ва капитализмни ағдариб ташлаш учун биргаликда олиб борган кураши, Совет Республикаларининг чет эл интервенциясига ва ички контрреволюцияга қарши мустаҳкам ҳарбий -сиёсий иттифоқи, гражданн уруши тугаганидан кейин ва халқ хўжалигини қайта тиклаш даврида мамлакатимиз халқларининг мустаҳкам алоқалари, ишчилар билан деҳқонларнинг жипслашган кучларигина Октябрь революциясининг ғалабаларини сақлаб қолишга қодир эканлигини яққол кўрсатди. Мана шу омиллар кўп миллатли ягона давлатни вужудга келтириш учун олиб борилган умумхалқ бирлашиш ҳаракатига асос бўлди.

1922 йил 30 декабрда Москвада Советларнинг тарихий 1-Бутуниттифоқ съезди очилган кундан бери орадан 50 йил, ярим аср вақт ўтди.

I съездда РСФСРдан 1727 делегат, Украинадан 364 делегат, Закавказье республикаларидан 91 делегат ва Белоруссиядан 33 делегат қатнашди. Россия Федерацияси делегацияси составида Туркистондан 54 делегат бор эди.

Барча миллатлар кенг оммаси билдирган хоҳишга асосланиб, съезд Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини ташкил этиш тўғрисидаги Декларацияни жуда катта сиёсий шоду хуррамлик вазиятида якдиллик билан қабул қилди. Шу декларацияда «Янги иттифоқдош давлат халқларнинг биргаликда тинч яшаши ва қардошларча ҳамкорлик қилиши учун 1917 йилнинг октябридаёқ вужудга келтирилган негизнинг муносиб якуни бўлади», деб қатъий ишонч билдирилди.

СССРни ташкил этиш тўғрисидаги Шартномани Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси, Украина Совет Социалистик Республикаси, Белоруссия Совет Социалистик Республикаси, Озарбайжон, Арманистон ва Грузиядан иборат Закавказье Социалистик Федератив Совет Республикаси туздилар.

1924 йилда Туркманистон ва Ўзбекистон, 1929 йилда эса Тожикистон Совет Сацproperialистик Республикалари ташкил этилди.

Бизнинг Ўзбекистон республикамиз Советларнинг Бутуниттифоқ III съездида ССР Иттифоқига қабул қилинди. Ўзбекистон ССР Совет Иттифоқига ўз ихтиёри билан кириши тўғрисидаги декларацияни съезд президиумига ўртоқ Йўлдош Охунбобоев бошчилигидаги делегация топширди.

1936 йилда Қозоғистон ва Қирғизистон Автоном Республикалари Иттифоқдош республикаларга айлантирилди. Ўша йилнинг ўзида Озарбайжон, Арманистон ва Грузия Совет республикалари бевосита ССР Иттифоқи составига кирди.

1940 йилда ССР Иттифоқига Латвия, Литва ва Эстония Совет республикалари кирди. Молдаван халқи қайта қўшилганлиги натижасида Молдавия АССР Иттифоқдош республикага айлантирилди.

ССР Иттифоқи ташкил этилганлиги ўзининг сиёсий аҳамияти ва социал-иқтисодий оқибатлари жиҳатидан фақат мамлакатимиз тарихидагина эмас, шу билан бирга бутун инсониятнинг ижтимоий ривожланиш тарихида ҳам жуда катта ўрин олди. Бу жаҳоншумул тарихий воқеа пролетар интернационализми ғоялари тантана қилганлигини кўрсатувчи энг яққол, энг ёрқин далилдир, ленинча миллий сиёсат оғишмай амалга оширилганлигининг самарали натижасидир.

ССР Иттифоқи ташкил этилганлиги билан бизнинг планетамизда шундай бир давлат туғилдики, бу давлатда турли миллатлар ва элатлар бузилмас дўстлик ва ҳар томонлама қардошларча ҳамкорлик асосида ягона иттифоқ бўлиб бирлашдилар.

Жаҳонда биринчи кўп миллатли социалистик давлат барпо қилинди, бу давлатда ҳар бир халқ чинакам суверенитетга эга бўлиб қолди, унда миллий адоват, камситишларга ўрин қолмади, унда катта-кичик барча миллатларнинг тўла тенг ҳуқуқли бўлиши таъминланди.

КПСС Марказий Комитетининг СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига тайёргарлик тўғрисида чиқарган қарорида бундай деб уқтириб ўтилган эди: «Бизнинг қардошлик иттифоқимизда неча ўнлаб миллат ва элатларнинг ўзаро муносабатларида манфаат ва мақсадларнинг, хоҳиш-ирода ва ҳаракатларнинг ғоят мустаҳкам бирлиги, ғоят кучли маънавий қон-қардошлик, ишонч ва ўзаро ғамхўрлик доим намоён бўлиб келмоқдаки, бутун жаҳон тарихи ҳеч қачон бундай ҳолатни кўрган эмас».

Озод республикаларнинг бузилмас иттифоқи улуғ Октябрнинг асосий маҳсулидир. Биз мана шу бузилмас Иттифоқда пролетар интернационализми, халқлар дўстлиги ленинча ғояларининг жонли ифодасини кўриб турибмиз.

Советлар мамлакатининг барча миллатлари ва элатлари ленинизм байроғи остида коммунистик партия раҳбарлигида ягона аҳил ва иноқ оилада жипслашдилар. Мана шу байроқ остида улар бир сафда туриб янги жамият қуришнинг ҳали очилмаган йўлларидан бордилар, ўзларининг қолоқликларини қадам-бақадам тугатиб, иқтисодий ва маданий ривожланишнинг янгидан-янги чўққиларига кўтарилавердилар.

Халқимизнинг босиб ўтган йўли улкан, унинг кўрсатган шижоати зўр. СССРда ривожланган социалистик жамият қурилганлиги, бу жамиятда умумиттифоқ экономикаси — бир-бири билан боғланган халқ хўжалик комплекси бутун мамлакат манфаатларини ва ҳар бир айрим республика манфаатларини кўзлаб тузилган ягона давлат плани асосида ривожлана бориб, тараққиётнинг юксак чўққисига кўтарилганлиги совет халқи қаҳрамонона сарфлаган куч-ғайратининг муносиб якуни бўлди.

Бизнинг экономикамиз нақадар тез қадамлар билан олға бораётганлиги шу фактдан ҳам очиқ кўриниб турибдики, СССР ташкил этилган йил — 1922 йилдагига нисбатан мамлакатнинг 1971 йилдаги миллий даромади 100 баравардан зиёдроқ кўпайди.

Совет мамлакати урушдан олдинги даврдагига нисбатан ҳам анча олдинга ўтиб кетди.

Бизнинг экономикамиз тез ва барқарор суръатлар билан ривожланиб бормоқда. 1960 йилдан 1970 йилга қадар бўлган ўн йилнинг ўзидагина СССРда миллий даромад икки баравар кўпайди. Худди шундай натижага АҚШ 20 йилда, Англия 30 йилдан кўпроқ вақт ичида, Германия Федератив Республикаси қарийб 15 йил ичида эришган эди.

Ривожланган социалистик жамиятда синфий ва миллий антогонизм йўқ қилиб ташланди. Умуман жамият ва ҳар бир миллат, элат бир типдаги социал структурага эга. Бу социал структура ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва меҳнаткаш зиёлилардан иборат.

Фан, техника ва маданиятни ривожлантиришда меҳнаткашларнинг актив иштирок қилиши учун ҳамма зарур шарт-шароит яратиб берилди. Барча социалистик миллатлар ва элатларнинг гуллаб-яшнаши, бир-бирига яқинлашуви ва бир-бирини бойитиши маънавий турмушнинг қонунияти бўлиб қолди.

Марксизм-ленинизм, социалистик интернационализм ва халқлар дўстлиги идеологияси қарор топди, моддий ва маънавий бойликларни алмашиш жараёнлари ғоят тезлашмоқда.

Ўз жонажон социалистик давлатининг олтин юбилейи бўсағасида барча совет халқлари қаҳрамонона ғалабалар ва бунёдкорликларнинг босиб ўтилган йўлига ниҳоят даражада фахрланиб мамнуният ҳислари билан боқмоқдалар. Мамлакатнинг барча халқлари Совет Социалистик Республикалари Иттифоқида жипслашганликлари нақадар баракали самаралар бераётганлигини ўзларининг кўп йиллик ҳаётий тажрибаларида кўриб қаноат ҳосил қилдилар. Муваффақиятларимизга баҳо бермоқ, рўй берган ўзгаришларнинг нақадар чуқурлигини ўлчаб бермоқ учун олимнинг тер тўкиб ёзган асари-ю, шоирнинг илҳомбахш қўшиғи даркор.

Совет халқларининг ҳаётидаги ҳамма нарса мутлақо ўзгариб кетди. Бутунлай янги дунё янги социалистик муносабатлар дунёси, янги кишининг — совет кишисининг—дунёси яратилди. Совет кишиларининг маънавий уфқи ниҳоят даражада кенгайди, уларнинг маънавий қиёфаси, меҳнатга, жамиятга, бир-бирига муносабати ўзгариб кетди.

Улуғ кўп миллатли совет халқининг бирликда қилган меҳнати натижасида янгиланган ва қиёфаси ўзгартирилган мамлакатимиз эндиликда инсоният олдида ўзининг бутун қудрати билан намоён бўлиб турибди.

Мамлакатимизда кўп миллатли Совет давлатининг улуғвор биноси барпо қилинди. Бу—барча миллат меҳнаткашлари сарфлаган куч-ғайратларнинг ва кўрсатган шижоатларнинг, олижаноб идеалларни амалга ошириш учун ярим аср давомида қилинган фидокорона меҳнатнинг ва қаҳрамонона жангларнинг муносиб мукофотидир, уларнинг қардошлик иттифоқи мана шу улуғвор идеалларни рўёбга чиқармоқ учун вужудга келтирилган эди.

Кўп миллатли социалистик давлат ташкил этилганлиги барча совет халқлари революцион ижодкорлигининг ғоят буюк натижасидир, улар суверен Совет республикаларининг қудратли иттифоқини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришда ўз ролларини ўйнадилар. Шу билан бирга мамлакатимизнинг барча миллатлари ва элатлари улуғ рус халқининг алоҳида ролини якдиллик билан қайд этмоқдалар. Улуғ рус халқи ўзининг революцион ғайрати, фидокорлиги, меҳнатсеварлиги, бутун вужудига сингиб кетган интернационализми билан социалистик Ватанимиздаги барча халқларнинг самимий иззат-ҳурматига ҳақли равишда сазовор бўлди.

Рус халқи, рус ишчилар синфи мамлакатимиз халқларини миллий ва социал зулмдан озод қилишга, уларнинг миллий Совет давлатини, большевистик партия ташкилотларини тузишга, миллий кадрларни ўстириб вояга етказишга амалий ёрдам берди.

У миллий республикаларга хўжаликни, экономикани кўтаришда ҳар томонлама ёрдам берди. Рус инженерларининг, техниклари ва ишчиларининг бебаҳо ёрдами билан янги саноат ўчоқлари, юзлаб ва минглаб катта фабрикалар ва заводлар, темир йўллар ва электр станциялар, шахталар ва руда конлари қурилди. Рус халқи қишлоқ хўжалигини коллективлаштиришни тайёрлаш ва ўтказишда, уни ўн минглаб тракторлар, комбайнлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари билан қуроллантиришда мамлакатимиз халқларига жуда катта ёрдам берди.

Рус халқи Ватанимизнинг барча халқларига маданиятларини ривожлантиришда ҳам жуда катта ёрдам берди.

Рус халқининг жуда катта ролини уқтириб ўтиш билан бирга, шуни ҳам айтишимиз керакки, барча ютуқларимиз, барча муваффақиятларимиз барча миллатлар меҳнаткашлари ижодий бунёдкорлик фаолиятининг, Ватанимиздаги барча халқлар ўзаро ёрдамлашиб ва қардошларча ҳамкорлик қилиб ишлаганлигининг натижаси бўлди. Мамлакатимиздаги катта ва кичик ҳар бир халқ социализм муваффақиятлари билан ўзининг муваффақиятларидек ҳақли равишда фахрланади. Чунки бу муваффақиятларга унинг ижодий меҳнати ҳам қўшилган, у ҳам бу муваффақиятларга муайян ҳисса қўшган.

Совет кишиларининг онгида Ватаннинг — ССР Иттифоқининг сиймоси пайдо бўлганида, улар уни тарих тўфонлари ва бўронлари орқали дадил бўлиб олға бораётган қудратли паҳлавон деб тасаввур қиладилар. Ватан ўз тақдирида кўп оғир синовларга дуч келди, лекин уларнинг ҳаммасига бардош берди, уларнинг ҳаммасини енгиб, ўз йўлидан бораверди.

Душманлар билан бўлган шиддатли жангларда, беш йилликларнинг сермеҳнат кунларида социалистик мамлакатимиз ўзининг мислсиз ҳаётий кучини яққол кўрсатди. Ленин партияси битта оила қилиб жипслаштирган халқлар бирлиги ва уларнинг қардошларча бир-бирларига ёрдамлашуви мана шу ҳаётий кучнинг энг муҳим манбаларидан бири бўлиб турибди.

II. ЎЗБЕКИСТОНДА ЛЕНИНЧА МИЛЛИЙ СИЁСАТНИНГ ТАНТАНАСИ

Ўртоқлар! СССРни ривожлантириш тажрибаси, КПССнинг революцион ўзгартирувчилик фаолияти миллатларнинг сиёсий тенгсизлигини тугатиш, уларнинг эксплуататорлик тузимидан қолган иқтисодий ва маданий қолоқликларини бартараф қилиш сингари мураккаб проблемаларни ҳал этишнинг ишончли ва синалган йўлларини кўрсатиб бермоқда.

Илгариги қолоқ халқларнинг капиталистик ривожлантириш босқичини чеклаб, социализмга ўтишдан иборат энг зарур ва мураккаб вазифа СССРда биринчи марта ҳал этилди, меҳнаткашларнинг муштарак синфий манфаатларини миллий хусусиятлари билан тўғри қўшиб олиб боришга муваффақ бўлинди. Илгари эзилиб келган халқлар кўп миллатли совет оиласидагина ҳақиқий ҳаёт йўлига кирдилар, уларнинг давлати ривож топди, собиқ чекка ўлкаларнинг хўжалиги тез суръатлар билан ривожланди, барча миллатларнинг маънавий кучлари гуллаб-яшнади.

Совет республикаларининг мана шу буюк ҳамдўстлигида социалистик Ўзбекистон яшнаб равнақ топди. У ҳам илгариги мустамлака Туркистонидан бутунлай бошқача бўлиб қолди, кеча билан кундуз бир-бири билан фарқ қилганидек, бутунлай ўзгариб кетди.

Совет Ўзбекистонининг кенг индустриал манзарасини, унинг замонавий шаҳарлари ва посёлкаларини, улкан ирригация иншоотларини, бепоён далаларини ва яшнаб турган боғларини фикран тасаввур қилсангиз, кўзингиз олдида республикамизда социалистик ва коммунистик қурилиш йилларида рўй берган жуда катта ўзгаришлар айниқса яққол намоён бўлади.

Қардош халқларнинг қудратли оиласида қадимий ўзбек диёри ҳам тубдан ўзгарди ва яшариб кетди. Илгари республика территориясида унчалик катта бўлмаган, ярим кустар корхоналар, ибтидоий қишлоқ хўжалигигина мавжуд эди, аҳолиси бутунлай саводсиз эди. Ҳозирги вақтда эса Ўзбекистон ССР мамлакатимизнинг иқтисодий ва маданий жиҳатдан юксак даражада ривожланган районларидан биридир.

Чор империясининг илгариги мустамлака чекка ўлкасини қандай қудратли куч шу қадар ўзгартириб ва бошқача қилиб юборди. Улуғ коммунистлар партияси, унинг ленинча миллий сиёсати, халқлар дўстлиги мана шуларни амалга оширган қудратли куч бўлди.

Октябрь революциясининг сўнмас шуъласи Ўзбекистон меҳнаткашларини ўрта аср ва феодализм зулматидан замонавий тараққиёт чўққиларига олиб борадиган йўлни ёрқин нур билан ёритиб берди. Шафқатсиз эксплуатация, қашшоқлик ва қирилиш, ҳуқуқсизлик ва саводсизлик, миллий эзилиш— революцияга қадар миллий чекка ўлкалардаги меҳнаткашларнинг қисмати бўлиб қолган эди.

Саноат деярли йўқ эди, Ишчилар синфи эса жами 17 минг кишидан иборат эди. Аммо, булар орасида ерли миллат кишилари жуда оз эди. Аҳолининг фақат 2 процентигина саводли эди. Зиёлилар эндигина пайдо бўла бошлаган бўлса ҳам уларнинг илғор намояндалари рус революцион доираларига умид назари билан қарамоқчи эдилар, аммо зиёлилар кучи унчалик катта эмас эди. Фан ва олий маълумот тўғрисида гапирмасак ҳам бўлади. Оилада, турмушда муносабатлар шариат қонунлари ва қуръон ақидалари асосида қурилган эди. Хотин-қизлар чўрилар аҳволида эди. Уларнинг остона хатлаб кўчага чиқишига ҳаққи йўқ эди. Уларнинг қисмати чачвон билан паранжи бўлиб қолган эди.

Ўтмишдан бизга мана шундай мерос қолган эди. Коммунистик партия ғоялари, Ленин ғоялари шу қадар улуғ куч бўлдики, шу ғоялардан руҳланган одамлар бир неча ўн йил ичида ўзлари яшаб турган дунёни ҳам, ўзларини ҳам таниб бўлмас даражада ўзгартириб юбордилар!

Ўзбекистонда индустрияни ривожлантириш соҳасида ҳақиқатан жуда зўр иш қилинди. Ҳозирги кунда республиканинг саноат қиёфасини энергетика, машинасозлик, рангли металлургия, химия белгилаб турибди. Республикамизда 1300 та катта-катта корхоналарни бирлаштирган юздан кўпроқ саноат тармоқлари бор. Саноат гуркираб ривожланганлиги туфайли янги замонавий шаҳарлар — Ангрен, Чирчиқ, Олмалиқ, Бекобод, Янгиобод, Навоий, Зарафшон, Газли, Тахиатош, Қўнғирот, Янгиер ва Ширин шаҳарлари вужудга келди.

Энг муҳим саноат маҳсулоти турларини ишлаб чиқариш 1913 йилдагига нисбатан бир неча юз ва ҳатто минг баравар кўпайди. Масалан, электр энергия ишлаб чиқариш 7100 баравардан зиёдроқ кўпайди.

Илгари ҳатто мих ҳам республикага четдан келтирилар эди. Энди бўлса биз самолётлар, тракторлар, экскаваторлар, бульдозерлар, скреперлар, қудратли пахта териш техникаси, лифтлар, холодильниклар, куч трансформаторлари, турли кабеллар, тўқимачилик, пахта тозалаш ва химия саноати учун мураккаб технология ускуналари ишлаб чиқармоқдамиз. Ўзбекистонда машинасозлик саноатининг маҳсулоти урушдан олдинги 1940 йилдагига нисбатан 348 баравар кўпайди.

Химия саноати кенг ривож топди. Ўғитлар, химиявий тола, олтингугурт ишлаб чиқарадиган қувватлар кўпайтирилмоқда. Қора ва рангли металлар ишлаб чиқариш анча ошди, пўлат эритилмоқда, прокатлар ишлаб чиқарилмоқда, газ, нефть, кўмир, шунингдек мис, рух, олтин, вольфрам, молибден ҳамда бошқа рангли ва нодир металлар қазиб олинмоқда. Енгил саноат, озиқ-овқат саноати, гўшт-сут, пахта тозалаш саноатлари ва маҳаллий саноат тез суръатлар билан ривожланмоқда.

Мана шуларнинг ҳаммаси сифат жиҳатдан янги негизда ривожлантирилмоқда. Бунинг ўзаги эса фан-техника тараққиётидир.

Совет Ўзбекистони умумиттифоқ меҳнат тақсимотида муҳим ўрин олиб турибди, ўз маҳсулотини жаҳоннинг 90 мамлакатига экспорт қилиб, СССРнинг ташқи иқтисодий алоқаларини мустаҳкамлашда актив қатнашмоқда.

Саноат корхоналари коллективлари тўққизинчи беш йилликни яхши натижалар билан бошлаб бердилар. Улар 1971 йилда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш планини ортиғи билан бажардилар. Корхоналарнинг меҳнат коллективлари ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кенг авж олдириб, бу йил ҳам план топшириқларини илдам бажармоқдалар. Саноат маҳсулотини реализация қилиш давлат плани муддатдан олдин бажарилишига ва пландан ташқари бир неча юз миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилишига имонимиз комил.

Темир йўлчиларимиз, автомобиль транспорти, граждан авиацияси ходимлари, транспорт қурувчилари яхши ишламоқдалар. Улар ҳам юк ташиш ва йўллар қуриш йиллик планларини муддатдан олдин бажармоқдалар.

Совет ҳокимияти йиллари мобайнида республикада зўр қурилиш индустрияси вужудга келтирилди. Эндиликда капитал қурилиш жуда кенг миқёсда олиб борилмоқда ва экономикамизнинг барча тармоқларини тез ўстиришни кўп жиҳатдан белгилаб бермоқда.

Ҳозир қурувчиларимиз қўлида бўлган имкониятлар ҳар қандай мураккаб объектларни қуришларига, ишлаб чиқариш қувватларини жадаллик билан ишга туширишларига имкон беради. Буни Олмалиқ химия заводи, Бухоро тўқимачилик комбинати рекорд бўларли даражада қисқа муддатда — бир йил ичида қуриб битказилганлиги яққол кўрсатиб турибди.

Ишчилар синфи вужудга келганлиги ва ўсиб бораётганлиги Ўзбекистонда саноат ва қурилиш барқ уриб ривожланаётганлигининг ажойиб якуни бўлди. Ҳозир республикада бир ярим миллион нафардан кўпроқ ишчилар ишлаб турибди. Буларнинг ярмидан кўпроғи маҳаллий миллатлар орасидан етишиб чиққан ишчилардир. Шу нарсани мамнуният билан уқтириб ўтмоқчиманки, ҳозирги ишчилар ишчилар синфининг энг яхши традицияларини сақлаб давом эттирмоқдалар ва кўпайтирмоқдалар. Улар маданий, техникавий жиҳатдан таққослаб бўлмайдиган даражада ўсиб кетдилар ва ҳар қачонгидек совет жамиятининг ядроси, коммунизм қуришда зарбдор ҳал қилувчи куч бўлиб турибдилар.

Ишчилар синфи ўзининг юксак даражада сиёсий онгли эканлигини намойиш қилмоқда, КПСС XXIV съездининг қарорларини амалга оширишда зўр ғайрат билан ишлаш ва уюшқоқлик намуналарини кўрсатмоқда.

Ўртоқлар, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва ҳукумати номидан ишчилар синфимизни умумхалқ байрами — ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллиги билан сидқидилдан муборакбод қилиш учун, коммунистик қурилиш ишига қўшган жуда катта ҳиссаси учун чин кўнгилдан ташаккур айтишга ва меҳнатда янги муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Совет ҳокимияти йиллари мобайнида республика қишлоқ хўжалиги таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. У кўп тармоқли ва юксак даражада механизациялашган социалистик қишлоқ хўжалиги бўлиб қолди. Эндиликда колхозлар ва совхозлар иқтисодий бақувват йирик хўжаликлардир. Ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг ҳамма босқичларида иш унуми юксак бўлган машиналар системаси қўлланилмоқда. Минерал ўғитлар, гербицидлар, серҳосил навлар, чорванинг маҳсулдор зотлари кенг жорий қилинмоқда.

Биз қишлоқ хўжалигини сув билан таъминлаш проблемасини тўла-тўкис ҳал этдик. Халқнинг қаҳрамонона меҳнати билан жуда катта сув омборлари, суғориш каналлари, коллекторлар, гидроузеллар қурилди, қақраб ётган чўлларда ва жазирама саҳроларда юз минг гектарлаб ерлар ўзлаштирилди. Республикада 800 дан кўпроқ суғориш системаси ишлаб турибди. Бу суғориш системаларида 48 мингта гидротехника иншоотлари қурилган. Суғориш шохобчаларининг жамики узунлиги 142 минг километрга етди.

(Давоми 3-бетда).

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМ АМАЛДА

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ «КПСС БАРЧА РЕВОЛЮЦИОН ВА ТИНЧЛИКСЕВАР КУЧЛАР БИРЛИГИ УЧУН КУРАШДА» КИТОБИНИНГ НАШР ЭТИЛИШИГА ДОИР

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг «КПСС барча революцион ва тинчликсевар кучлар бирлиги учун курашда» китоби нашр этилиши билан «Ишчилар ҳаракати кутубхонаси» туркумидаги асарлар чоп қилина бошлайди. Ана шу туркумдаги китобларни СССР Фанлар академиясининг халқаро ишчилар ҳаракати институти ва «Мисль» нашриёти [1]) босиб чиқармоқда.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси илмий коммунизм назарияси ва практикасининг актуал проблемаларини, шу жумладан жаҳон миқёсида синфий кураш масалаларини ижодий ишлаб чиқишга катта эътибор бериб келмоқда. Бизнинг партиямиз ҳозирги замон ижтимоий тараққиётининг кўпгина муҳим проблемаларини ўртага қўйган ва ҳал этган кейинги йилларда бу соҳада ғоят самарали ишлар қилинди. КПСС ленинчи Марказий Комитети, Марказий Комитетнинг Сиёсий бюроси, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бу проблемаларни ўртага қўйиш ва ҳал этишда актив роль ўйнаб келмоқдалар.

Л. И. Брежневнинг докладлари, нутқ ва мақолалари ленинчи партиянинг халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатини мустаҳкамлаш учун, барча антиимпериалистик кучларни жипслаштириш учун, бутун дунёда тинчлик учун, социализм учун изчиллик билан олиб бораётган курашини яққол кўрсатиб беради.

Бу асарларда тарихий тараққиётни жадаллаштирувчи қудратли восита бўлган жаҳон социализми проблемалари чуқур таҳлил этилган. КПСС XXIV съездида таъкидлаб ўтилганидек, ўз муваффақиятлари ва истиқболларига, ўзининг барча проблемаларига эга бўлган бугунги социализм дунёси ҳали ўсиб бораётган ёш социал организмдир. Бу организмда ҳамма нарса ҳам қиёмига етгани йўқ, унда ўтмиш тарихий даврларнинг анчагина изи бор. Социализм дунёси доимий ҳаракатда, узлуксиз такомиллашиб, ривожланиб бормоқда. Табиийдирки, унинг ривожланиши янгиликнинг эскилик билан кураши орқали, ички зиддиятларни бартараф қилиш орқали содир бўлмоқда. Тўпланган тажриба зиддиятларни тўғри ва ўз вақтида бартараф қилиб олишга ва пролетариатнинг буюк устозлари — Маркс, Энгельс ва Ленин кўрсатган йўлдан ишонч билан олға боришга ёрдам беради.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси жаҳон социалистик системасининг қудратини янада оширишга бутун чоралар билан кўмаклашишни ўзининг интернационал бурчи деб ҳисоблайди. «Биз, — деб уқтириб ўтади Л. И. Брежнев, — ҳар бир қардош мамлакатнинг гуллаб-яшнаб турган давлат бўлишини, тез иқтисодий ва илмий-техникавий ўсишини социалистик маданиятни яшнатиш, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини юксалтириш билан уйғунлаштириб, бир-бирига қўшиб олиб боришларини кўришни истаймиз. Жаҳон социализм системаси янги жамиятни биргаликда қураётган ва ҳимоя қилаётган, тажриба ва билимлари билан бир-бирини бойитаётган халқларнинг аҳил оиласи бўлишини, иноқ ва мустаҳкам оила бўлишини, эркин халқларнинг келгусида жаҳон миқёсидаги биродарлигининг тимсоли тариқасида ер юзидаги одамлар кўз олдида намоён бўлишини истаймиз».

Китобда реал мавжуд бўлган социализм жаҳон революцион жараёнига кўрсатаётган таъсирнинг асосий йўналишлари батафсил баён қилинган. Намуна кўрсатиш кучи. СССРда ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларда янги жамият қурилишида эришилган жуда катта муваффақиятлар жаҳон тарихининг боришига ғоят кучли таъсир қилмоқда, барча қитъаларда илмий коммунизм ғояларини кенг ёйишда ғоят муҳим роль ўйнамоқда.

Китобда жаҳон коммунистик, ишчилар ҳаракати ва миллий озодлик ҳаракати туб проблемалари марксча-ленинча чуқур таҳлил этилган. Икки система курашининг актуал масалалари, ҳозирги замон давлат — монополистик капитализмининг хусусиятлари, империализм мамлакатларидаги меҳнаткашларнинг аҳволи ва кураши ҳар томонлама қараб чиқилади, империалистик давлатлар раҳбар доираларининг социал найранглари анализ қилинади. Л. И. Брежневнинг империализм имкониятларига етарли баҳо бермасликка ҳам, ошириб баҳо беришга ҳам йўл қўймаслик ҳақидаги, империализмнинг жаҳондаги кучлар нисбати ўзгарганлигига мослашиб олиш йўлидаги ҳар қандай уринишлари капиталистик система умумий кризисининг чуқурлашиб боришига тўсқинлик қила олмаслиги тўғрисидаги фикрлари ғоят муҳим аҳамиятга эгадир.

Монополиялар ҳокимиятининг асосий ва энг қудратли душмани, барча антиимпериалистик кучларни ўзига жалб этувчи марказ бўлмиш ишчилар синфи аҳамиятининг батафсил таҳлил этилганлиги китобда қараб чиқилган асосий проблемаларнинг биридир. Буржуа идеологлари ишчилар синфининг етакчилик ролига путур етказишга интилиб, фан-техника революцияси гўё ишчилар синфи чегараларининг торайишига, ишчилар синфи миқдорининг камайишига ва пировард натижада унинг йўқолиб кетишига олиб боради, деб даъво қилдилар. Пролетариатсиз капитализм — уларнинг «сўнгги сўзи» ана шундай. улар ишчилар синфи миқдорининг ортиб боришидан ва унинг уюшқоқлигидан жуда хам хавфсираб, ишчиларнинг талайгина қисмини «янги ўрта синф» деб аташдан бошқа илож тополмадилар. Аммо ҳақиқий аҳвол тамомила бошқачадир. «Замонамизнинг энг илғор революцион синфи бўлмиш халқаро ишчилар синфининг сафлари, унинг бутун жаҳонда асосий ишлаб чиқарувчи ва социал-сиёсий куч сифатидаги роли, — деб уқтириб ўтади Л. И. Брежнев, — бундан буён ҳам ўсиб боради. Фан-техника революцияси ишчилар синфи чегараларининг қисқаришига ва ҳатто унинг барҳам топишига олиб боради, деган ва расм бўлиб қолган антимарксистик назарияларга қарши ўлароқ реал фактлар бунинг тамомила аксини исбот қилади: фан-техника тараққиёти ҳамма жойда ишчилар синфининг ўсишига, шу жумладан замонавий ишлаб чиқариш вужудга келтираётган янги касблар ҳисобига ўсишига олиб боради».

Бу хулоса хусусан социалистик мамлакатларнинг ишчилар синфига тааллуқлидир. Жамиятнинг етакчи социал-сиёсий ва иқтисодий кучи бўлган ишчилар синфининг роли ўсди. Совет ҳокимияти ўрнатилганидан буён ўтган йиллар мобайнида

---

[1]). Л. И. Брежнев. КПСС барча революцион ва тинчликсевар кучлар бирлиги учун курашда. («Ишчилар ҳаракати кутубхонаси»), М., 1972 йил, 304 бет.

Ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ докладининг давоми

(Боши 2-бетда).

Ўзбекистон — мамлакатимизнинг асосий ва мустаҳкам пахта базаси. Пахта учун, пахта етиштиришни тинимсиз кўпайтириш учун курашни биз Ўзбекистондаги барча меҳнаткашларнинг шарафли иши, фахрли интернационал бурчи деб биламиз.

Колхозлар ва совхозлар СССР ташкил этилганлигининг шонли 50 йиллик юбилейини кутиб олишга ҳозирланиб, бу йил давлатга ғалла, шоли, сабзавот, мева, узум, полиз маҳсулотлари, пилла ва бошқа маҳсулотларни сотиш планларини анча ошириб бажардилар. Чорвачилик ҳам юксалиб бормоқда. Гўшт, сут, тухум, ва жун тайёрлаш планлари бажарилди.

Лекин, юбилей йилининг улкан пахтаси учун олиб борилган жангдаги ғалаба бизнинг энг катта ютуғимиз бўлди. Ўзбекистон партияга берган сўзининг устидан чиқди. Пахта далаларида мисли кўрилмаган ҳосил етиштирилди ва йиғиб-териб олинди. Ватан 4 миллион 710 минг тонна Ўзбекистон «оқ олтин»ини олди. Республика шу қадар кўп пахтани бутун пахтачилик тарихида биринчи марта етказиб берди. Бу йил ҳосилдорлик ҳам энг юқори бўлди — гектар бошига 28 центнердан хирмон кўтарилди.

Республиканинг шонли механизаторлари ажойиб ғалабага эришдилар. Улар машиналарда 2 миллион 140 минг тонна ёки жамики пахта ҳосилининг 46 процентини териб бериб, юбилей шарафига олган мажбуриятларини ортиғи билан бажардилар.

Пахтакор республикалар партия-хўжалик активларининг КПСС Марказий Комитети томонидан чақирилган, партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев иштироки билан ўтказилган йиғилиши бу йилги муваффақиятни қўлга киритишда жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Шу йиғилишда ўртоқ Л. И. Брежневнинг пахтакорлар меҳнатига берган юксак баҳоси, унинг маслаҳатлари ва кўрсатмалари омманинг меҳнат ғайратини ва сиёсий активлигини янада кучайтириб юборди, улкан пахта учун олиб борилган жангнинг муваффақиятига самарали таъсир ўтказди.

КПСС Марказий Комитети пахтакорлар меҳнатини юксак даражада тақдирлайди. 1972 йилда пахта етиштириш соҳасидаги зўр муваффақиятлар учун илғор деҳқонларнинг катта группаси ССР Иттифоқи орденлари ва медаллари билан мукофотланади.

Ўртоқлар, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика ҳукумати номидан колхозчиларни, совхозларнинг ишчиларини, механизаторларни, мутахассисларни, олимларни, селекционерларни ва конструкторларни, барча қишлоқ меҳнатчиларини давлатимизнинг олтин юбилейи билан қизғин қутлашга, фидокорона меҳнатлари учун ташаккур айтишга ва уларга янги катта муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Бутун мамлакатда бўлгани каби Ўзбекистонда ҳам Совет ҳокимияти йиллари мобайнида маданий қурилиш соҳасида ғоят катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Революцияга қадар Ўзбекистонда 165 та мактабда ҳаммаси бўлиб 18 минг нафарга яқин ўқувчи ўқитилар эди. Лекин улар ишчи ва деҳқонларнинг болалари эмас эди. Ҳозир республикамизда 9 мингдан кўпроқ мактабда меҳнаткашларнинг 3,5 миллион нафар боласи илм олмоқда.

Революцияга қадар Ўзбекистонда битта ҳам олий ўқув юрти йўқ эди. Ҳозир эса 2 университет, 38 институт ишлаб турибди. Буларда 230 минг нафардан кўпроқ студент ўқимоқда. Ўрта махсус ўқув юртларида 170 минг йигит-қиз ўқиб турибди.

1970 йилдаги аҳоли рўйхати маълумотларига қараганда, республикада халқ хўжалигида ишлаб турган ҳар минг кишига олий, ўрта маълумотли 660 киши тўғри келяпти.

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг доимий ғамхўрлиги ва илтифоти туфайли республикада фан барқ уриб ривожланди. Ўзбекистон ССР Фанлар Академияси ташкил этилди. Республикамизда эса ҳаммаси бўлиб 200 га яқин илмий муассасалар ва лойиҳалаш-конструкторлик ташкилотлари бор. Буларда 26 минг нафардан кўпроқ илмий ходимлар ишлаб турибди. Шулардан 570 киши фан доктори ва 7700 киши фан кандидати.

Республика олимлари математика, физика, химия, биология сингари энг муҳим фанларнинг кўпгина соҳаларида катта-катта натижаларни қўлга киритдилар.

Шу нарса диққатга сазоворки, «Табиий бирикмалар химияси» ва «Гелиотехника» Бутуниттифоқ журналларини нашр этиш Республика Фанлар Академиясига топширилди.

Пахтачилик, пахтанинг яхши сифатли, серҳосил ва касалликни юқтирмайдиган янги самарали навларини етиштириб бериш масалалари билан шуғулланаётган Ўзбекистон олимларининг илмий тадқиқотлари бизнинг мамлакатимизда ҳам, шунингдек унинг доирасидан ташқарида ҳам кенг равишда манзур бўлди.

Олимларимизнинг рангли металлургияни ривожлантиришга, энергия ва химиявий хом ашъё манбаи бўлган газдан фойдаланишнинг самарали усулларини топиш билан боғлиқ ишлари катта аҳамиятга эга бўлди. ижтимоий фанлар ходимларининг асарлари кўпчилик орасида ғоят машҳур бўлди.

Республикада маданият муассасалари шохобчаларини янада ривожлантириш чоралари изчиллик билан амалга оширилмоқда. Ўзбекистонда 24 театр, филармония, 3,5 минг клуб, тўрт мингга яқин киноустановка, 6 минг чамаси оммавий кутубхона, кўпгина музей, спорт иншоотлари ишлаб турибди. Киностудиямиз 547 та фильм, шу жумладан, 110 та бадиий фильм ишлаб чиқарди. Ўзбекистон пойтахтида, областлар, шаҳарлар ва районларда 226 та газета, 127 та журнал нашр этилмоқда. Республикада чиқарилаётган барча китобларнинг йиллик тиражи 32 миллион нусхадан ошиқ.

Совет ҳокимияти йилларида адабиёт ва санъатнинг барча турлари барқ уриб яшнади, мазмуни, шакллари ва жанрлари жиҳатидан ниҳоят даражада хилма-хил бўлиб қолди. Бизда жуда кўп талантли ёзувчилар, композиторлар, рассомлар, архитекторлар, кино ва театр ходимлари ўсиб етишди. Уларнинг ижоди фақат мамлакатимиз халқлари орасидагина эмас, шу билан бирга чет элларда ҳам кенг шуҳрат топиб, манзур бўлди.

Меҳнаткашлар соғлиғини сақлашга катта эътибор берилмоқда. Шаҳарлар ва қишлоқларда 1233 та касалхоналар ишлаб турибди. Бу касалхоналарда ҳар 10 минг кишига 100 тадан кўпроқ жой тўғри келади. Бу эса Америка Қўшма Штатларидагидан анча кўп, Туркиядагига нисбатан 6 баравар кўп. Революцияга қадар бизда битта ҳам санаторий ва дам олиш уйи бўлмаган эди. Ҳозир эса 83 та санаторий ва дам олиш уйларимиз бор. Аҳолига давлат ҳисобидан медицина ёрдами, ҳомиладорлик ва туғиш отпускалари учун пул, шунингдек пенсия таъминоти берилиб турибди.

Ўзбекистонда совет зиёлиларининг катта отряди вужудга келди ва ўсиб етишди. Олти юз минг нафарга яқин инженер ва техниклар, қишлоқ хўжалик ва сув хўжалиги мутахассислари, ўқитувчилар ва врачлар, фан, маданият арбоблари самарали ишлаб турибди, уларнинг бутун билим ва талантларини халқ хизматига сарфламоқдалар.

Ўртоқлар, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети номидан зиёлиларимизни улуғ байрам билан қутлашга ва уларга коммунистик қурилишда янги катта ижодий муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Мамлакатда чинакам халқ ҳокимияти ўрнатилганлиги партиянинг ғоят улкан ғалабаси бўлди. Меҳнаткашлар давлатимизнинг пастдан то юқоригача барча ишларини ўзларининг ваколатли органлари — меҳнаткашлар депутатлари советлари орқали бошқариб турибдилар.

Меҳнаткаш халқнинг тўла ҳокимияти депутатлар составининг ўзида жонли ифодасини топди. Масалан, республикамизнинг олий ва маҳаллий советларига 83900 депутат сайланган, шулардан 24 мингтаси ишчилар, 32 мингтаси колхозчилардир. Советлар составида 38 мингдан кўпроқ хотин-қизлар бор.

Партия Ленининнг, хотин-қизлар социалистик қурилишда жуда катта куч, деган кўрсатмасини амалга ошириб, миллион-миллион эркин меҳнатчи аёлларни ижодий бунёдкорлик ишига йўллади. Улар янги жамият қуриш ишига ғоят катта ҳисса қўшдилар.

Хотин-қизларни камситувчи қонунлар ўтмишда қолиб кетди. Эндиликда хотин-қизлар тенг ҳуқуқлардан ва имкониятлардан баббаравар фойдаланмоқдалар. Улар актив меҳнат қилмаётган биррорта ҳам соҳа йўқ. Юз минглаб хотин-қизлар саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида ишлаб юксак меҳнатсеварлик намуналарини кўрсатмоқдалар. Уларнинг кўплари партия ва совет органларининг раҳбарлари бўлиб сайланганлар, министрликлар ва идораларга, йирик корхоналар ва ташкилотларга бошчилик қилмоқдалар, катта давлат ва жамоат ишини олиб бормоқдалар, таниқли маданият, фан ва санъат арбоблари бўлиб қолдилар.

Коммунизм иши учун курашчиларнинг янгидан-янги бўғинлари советлар мамлакати билан бирга ўсиб, вояга етди. Ленин янги жамият қурувчилари сафида ёш авлод алоҳида роль ўйнашини кўрсатиб ўтган эди. Коммунизм — бутун инсониятнинг келажаги, келажак эса — ёшларники.

Партия кекса бўғин билан ёш бўғиннинг давомийлигини ва ижодий ҳамдўстлигини таъминлаб берди. Ёшлар ва уларнинг авангарди — республика комсомоли — хўжалик ва маданий қурилишнинг барча вазифаларини ҳал этишда жуда актив қатнашмоқдалар.

Мана шу тантанали кунларда биз революция, меҳнат ва уруш ветеранларини, Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун, социализм учун курашчиларнинг биринчи сафларида борган кишиларнинг ҳаммасини чин кўнгилдан табриклаймиз ва қутлаймиз.

Улар бундан ярим асрдан кўпроқ вақт илгари эски дунёга қарши жанг бошлаб, рўёбга чиқариш учун жонбозлик билан курашган улуғ иш тантана қилганлигига биз улар билан бирга ниҳоят даражада фахрланмоқдамиз.

Ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлар, зиёлиларнинг — барча социал группалар ва авлодларнинг бирлиги ва жипслиги ҳозирги босқичда бутун халқнинг сиёсий ташкилоти бўлиб турган социалистик давлатимиз қудратининг ҳаётбахш манбаидир. Халқ оммаси, меҳнат аҳлининг ўзи ўз мамлакатининг чинакам хўжайинидир, ўз мамлакати тарихининг ижодкоридир.

Ўртоқлар! Революция ва гражданлар уруши йилларида, Ўзбекистондаги тинч социалистик қурилиш йилларида, илгаригидек ҳозир ҳам Ўзбекистон Коммунистик партияси меҳнаткашларга бош бўлиб турди, уларнинг жанговар ташкилоти бўлди.

Синфий жанглар ўтида вужудга келган Ўзбекистон партия ташкилоти КПССнинг жанговар отрядларидан бири сифатида чиниқди, ўсди ва ташкилий ҳамда ғоявий жиҳатдан мустаҳкамланди. «Сизнинг республика партия ташкилотингиз, — деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев Тошкентда ўтказилган партия-хўжалик активи йиғилишида, — етарли даражада кучли, тажрибали ташкилотдир. Бу ташкилот Совет Иттифоқи Коммунистик партиямизнинг жанговар, илғор отрядларидан биридир. Сизлар ғоят катта кучга эгасиз, куч-қудратингиз шундаки, сизлар Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг чексиз ва тўла ишончига сазоворсиз. Шу билан бирга сизлар ҳам Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига чексиз вафодор ва содиқсиз. Ўртоқлар, ана шу икки омил сизларни кучли қилади, сизларга шундай куч бағишлайдики, сиз бу куч билан партиямиз ва халқимиз олдингизга қўядиган ҳар қандай вазифани ҳал эта оласиз».

Ўзбекистон Коммунистик партияси раҳбарлигида Ўзбекистон касаба союзлари, Ўзбекистон Ленинча Коммунистик Ёшлар Союзи партия ва ҳукумат қўйган вазифаларни бажаришга юз минглаб меҳнаткашларни сафарбар этиш йўлида катта иш қилмоқдалар.

Бошқа барча совет республикалари каби Ўзбекистон ҳам ўтган 50 йил ичида катта ва шонли йўлни босиб ўтди. Асрий қолоқликдан республикамиз замонавий тараққиёт чўққисига кўтарилди. Мана шуларнинг ҳаммаси СССР халқлари қардошларча дўстлигининг, бир-бирига ёрдамлашувининг, ҳамкорлигининг натижаси бўлди. КПССнинг ленинча миллий сиёсати амалга оширилаётганлигининг конкрет самаралари бўлди.

Партия раҳбарлигида ягона оилада жипслашган совет халқларининг бирлиги, уларнинг қардошларча ҳамкорлиги ва бир-бирига ёрдамлашаётганлиги кўп миллатли совет давлати қудратининг битмас-туганмас манбаи, социал тараққиётимизни тезлаштирувчи қудратли куч.

Совет халқлари қардошларча ҳамкорлигининг, биргаликда қилаётган меҳнати ва беғараз ёрдамининг қудратли кучини ўзбек халқи ўз тажрибасида яққол кўрди.

Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ Москва ва Ленинград, Урал, Украина шаҳарларининг ва мамлакатимиздаги бошқа саноат марказларининг меҳнаткашлари Ўзбекистонга тошкўмир, нефть маҳсулотлари, чўян, пўлат, машиналар, станоклар, қурилиш материаллари ва бошқа жуда кўп нарсаларни юбориб турдилар.

Республикамизга марказий районлардан тажрибали ишчилар, инженерлар, олимлар келиб, ўз билимларини маҳаллий ходимларга ўргатдилар. Пўлат эритишда Урал ва Запорожье металлурглари ўзбекларга кўмаклашдилар. Ангрен шахтёрлари Донбасс ва Кузбассдан келган ўртоқлар билан бирга кўмирнинг биринчи қатламларини кўчириб олдилар. Боку нефтчилари бизнинг пармаловчиларимиз билан ёнма-ён ишлаб, Фарғона водисининг нефть қатламларини пармалашга кўмаклашдилар. Бизнинг тўқувчиларимиз мураккаб тўқув агрегатларида ишлаш тажрибаларини Иваново тўқувчиларидан ўргандилар. Газ қазиб олиш ва магистрал газ қувурларини қуриш методларини бизга Бошқирдистон, Татаристон ва Ставрополь ўлкасининг мастерлари ўргатишди, Магадан ва Урал олтин топарлари қимматли металлни қум ва тошлардан ажратиб олиш тажрибасини бизга кўрсатиб беришди. Владимир тракторсозлари Тошкентдаги трактор заводини қуришга ва тракторлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйишга ёрдамлашдилар. Бизнинг қурувчиларимиз Москва ва Ленинград қурувчилари билан бирга меҳнат қилиб, ўз маҳоратларни маданиятини оширдилар. Москва метросозлари ҳозир Тошкент метрополитенини қуришимизга ёрдамлашмоқдалар.

Тошкентдаги зилзила оқибатларини тугатиш чоғида совет халқларининг интернационал қардошлигининг кучи, уларнинг беғараз ёрдами айниқса ёрқин ва ўзининг бутун улуғворлиги билан намоён бўлди. Бутун мамлакат Тошкентликларга мадад берди, барча совет халқлари бизга қардошларча ёрдамлашди. Партия ва Совет ҳукуматининг, барча совет халқларининг жуда катта ёрдами туфайли Тошкент зилзила оқибатларини қисқа муддат ичида тугатиб, вайроналар орасидан илгаригига қараганда ҳам анча гўзал ва улуғвор шаҳар бўлиб қад кўтарди.

Ўз навбатида Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам бошқа совет халқларига қардошлик ёрдами кўрсатиш учун ҳамма чораларни кўрдилар ва кўрмоқдалар.

Улуғ Ватан Уруши йилларида душман босиб олган областлардан кўчириб келтирилган миллион-миллион кишиларга Тошкент ва Ўзбекистоннинг бошқа шаҳарлари бошпана ва уй-жой бердилар. Ўзбек жангчилари Россия, Украина, Белоруссия, Молдавияни, Балтика бўйи республикаларини ўз юртлари деб билиб ҳимоя қилдилар. Россия ва Украинадан кўчирилган корхоналар жуда қисқа муддатларда Ўзбекистон диёрида маҳсулот бера бошлади.

Мамлакатнинг Ғарбий районларида фашист оккупациячилари вайрон қилиб кетган хўжаликни тиклаш лозим бўлганида, Ўзбекистон бу районларга эшелон-эшелон хомашё ва асбоб-ускуналар юборди.

Бухоро гази, Зарафшон олтини, Чирчиқ, Навоий, Фарғона, Самарқанд, Қўқон ва Олмалиқ химия заводларининг маҳсулоти, хуллас, Ўзбекистон диёрида бор бўлган бошқа яна кўп бойликлар жонажон кўп миллатли социалистик давлатимизга хизмат қилмоқда.

СССРдаги ҳамма республикаларнинг меҳнаткашлари ўз меҳнат самараларини Ўзбекистон билан баҳам кўрмоқдалар. Мамлакатнинг бошқа ҳамма республикалари ҳам Ўзбекистон маҳсулотидан баҳраманд бўлмоқда.

Совет кишилари шунга ғоят аминдирларки, мамлакатнинг жамики миллий бойлиги, гўзал ўлкамизда бунёд этилган ва бунёд этилаётган нарсаларнинг ҳаммаси — барча миллатлар ва элатлар биргаликда қилган меҳнатнинг натижасидир, уларнинг муштарак мулкидир.

Тузумимизнинг табиати ана шундай, халқларимизнинг маънавий моҳияти ана шундай. Халқларимиз меҳнатда ҳам, синов дамларида ҳам ҳамиша бир-бирларига ёрдам берадилар.

Коммунистик партия тарбиялаб вояга етказган халқлар дўстлигининг муқаддас туйғуси гранитдек мустаҳкам, булоқ сувидек тоза, офтобнинг ўзидек қайноқ ва порлоқдир. Бу туйғу барча совет кишиларига завқ-шавқ ва илҳом бахш этади, уларнинг кучига куч қўшади.

Мамлакатимиз халқларининг қизғин ва самимий дўстлиги уларнинг ўзига ягона оила туйғусини сингдиради. Совет халқлари ана шу муътабар ва олижаноб дўстликни кўз қорачиғидек эъзозлайдилар. Чунки, дўстлик — бизнинг бахт-саодатимиз, келажакдаги ғалабаларимизнинг гарови.

Саноат, транспорт, қурилиш, қишлоқ хўжалиги, маданиятни ривожлантиришда эришилган муваффақиятлар республика меҳнаткашларига қувонч ва ҳақли ифтихор туйғусини бахш этмоқда. Лекин бу муваффақиятлар хотиржамликка солмаслиги, бепарволик ва лоқайдлик ҳиссини туғдирмаслиги керак. Бизда камчиликлар ҳам, ҳал этилмаган вазифалар ҳам, янги-янги проблемалар ҳам бор. Келажакдаги ажойиб истиқболимиз йўлида зўр бериб илҳом билан ижодий ва фидокорона меҳнат қилишимиз лозим.

Ўзбекистоннинг эртанги кунини қандай тасаввур қилаётирмиз? Унинг белгилари ва уфқлари қандай?

Булар — аввало, кўркам шаҳарлар ва посёлкалар, янги-янги завод ва фабрикалар, юксак даражада автоматлаштирилган саноат ишлаб чиқариши, тўла-тўкис механизациялашган қишлоқ хўжалиги, Мирзачўлда ва Қарши даштида, Марказий Фарғонада, Сурхон-Шеробод водийсида ва Қорақалпоғистон Автоном Республикасида янги суғорилган юз минг гектарлаб ерлардан иборат.

Фан, техника, маданият, санъат янада тараққий этади. Ана шуларнинг ҳаммаси халқ бахт-саодатига, инсон шахсини янада камол топтиришга хизмат қилади.

Ана шу келажак йўлидаги муҳим қадам бўлган тўққизинчи беш йиллик планлари муваффақиятли равишда бажарилмоқда. Бу беш йилликда бизнинг халқ хўжалигимизга 20 миллиард сўм капитал маблағ сарф қилинади. Саноат ишлаб чиқариши ҳажми бир ярим баравар кўпаяди. Асосий ишлаб чиқариш фондлари икки баравар ортади. Рангли металлар ва олтин қазиб чиқариш юксак суръатлар билан олиб борилади. Газ қазиб олиш 40 миллиард куб метрга етай деб қолади. Ўрта Осиё — Марказ улкан газ қувурининг иккинчи йўли қуриб битказилади ва учинчи йўлини қуришга киришилади.

Республикада ва унинг пойтахтида уй-жой қурилиши кенг миқёсда олиб борилади. Тошкентда метрополитеннинг биринчи йўли битказилади.

Ўзининг техникавий ижроси жиҳатидан ноёб бўлган Қарши магистрал канали, Андижон сув омбори қурилиб бўлади. Республика юбилейи нишонланадиган 1974 йилда пахта етиштириш беш миллион тоннага етказилади, аҳолининг пул даромадлари салкам ярим баравар кўпаяди.

Келажакка бориш йўлимизнинг энг яқин реал босқичлари ана шулардан иборат. Истиқболларимиз жуда кўркам. Бу истиқболлар ўзининг улуғворлиги билан кишини ҳайратда қолдиради, ҳаммамизга янги куч бахш этади, коммунистик қурилишнинг ҳамма вазифалари муваффақиятли бажарилишига ишончимизни комил қилади.

Ленинча партиямизнинг раҳбарлиги, совет халқларининг бузилмас дўстлиги ва ўзаро ёрдами-бунинг гаровидир.

III.

КОММУНИСТИК ПАРТИЯ—СОВЕТ ХАЛҚЛАРИ БУЗИЛМАС ДЎСТЛИГИ ВА ҚАРДОШЛИГИНИНГ ИЛҲОМЧИСИ ВА ТАШКИЛОТЧИСИ

Ўртоқлар!

Мамакатимиз шонли юбилейини баҳодирона кучлари гуллаб-яшнаган ҳолда коммунистик келажакни кўзлаган ҳолда кутиб олмоқда. Ҳар доим бўлганидек, ҳозирги тантанали айёмда ҳам Ўзбекистон меҳнаткашларининг, бутун совет халқининг фикри-зикри В. И. Ленин нинг муътабар образига, у тузган Коммунистик партияга қаратилгандир. Ленин, Коммунистик партия... нақадар улуғворлик, қудрат ва нақадар зўр маъно бор бу сўзларда! Қанчадан-қанча қувонч ва ва ифтихор, меҳр-муҳаббат, ҳурмат ва илҳом бор бу сўзларда! Ленин, Коммунистик партия ҳаммамизга янгидан-янги куч бериб турибди, юксак коммунизм идеаллари тантанасига бўлган ишончни мустаҳкамлаб, барча совет кишиларига қанот бахш этмоқда.

Партия даҳоси, унинг битмас-туганмас куч-ғайрати ва заковати туфайли социалистик жамият қуришнинг туб масалаларидан бири бўлиб қолган миллий масала муваффақиятли ҳал этилди.

Ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг энг ҳаётий манфаатларини ифодаловчи Коммунистик партиягина ҳамма миллатлар ва элатларни ягона интернационал қардошликка бирлаштира олди, уларнинг биргаликдаги куч-ғайратларини янги жамият қуришга сафарбар қила олди. Коммунистик партия бу тарихий вазифани шараф билан бажарди, чунки у музаффар марксизм-ленинизм назариясига муттасил амал қилиб келди.

Ўзининг состави, тузилиш типи, идеологияси, фаолиятининг характери жиҳатидан интернационал бўлган коммунистик партиягина халқларнинг бирлашишга бўлган ҳоҳиш-иродасининг ифодачиси ва интернационализм принципларини амалга ошириш учун актив, фидокор курашчи бўлиб қолди.

Кўп миллатли Совет давлатининг тарихи Коммунистик партиянинг фаолияти билан узвий равишда боғланган. Ҳамма энг муҳим проблемаларни ҳал этишга партия ўз ақлини, ўз иродасини, ўзининг битмас-туганмас куч-ғайратини ҳамиша сарфлаб келди ва бундан буён ҳам сарфлай беради.

Энг катта назарий проблемаларни ишлаб чиқиш ва кундалик, амалий ташкилотчилик фаолияти, мамлакат экономикасига раҳбарлик қилиш ва ташқи сиёсатнинг энг мураккаб проблемаларини ҳал этиш; халқни ғоявий тарбиялаш, маданиятни ривожлантириш ва мамлакатнинг енгилмас мудофаасини таъминлаш, ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлаш, Улуғ Ватанимиздаги барча халқларнинг қардошларча дўстлигини мустаҳкамлаш — партиямиз революцион-ўзгартувчилик фаолиятининг улкан кўлами ана шулардан иборат.

Мамлакатимиздаги барча халқлар Коммунистик партия раҳбарлигида ягона қардошлик оиласига маҳкам жипслашдилар. Кўп миллатли давлатимиз Улуғ Ватан урушнинг даҳшатли синовидан шараф билан ўтди. Совет халқлари ўз озодлиги ва мустақиллигини иттифоқ бўлган тақдирдагина ялпи куч-ғайратлар билан ҳимоя қилиб сақлаб қолишлари мумкин эканлигини инсониятнинг энг хатарли душмани — гитлерчилар фашизмига қарши кураш яққол намойиш қилиб кўрсатди. Уруш жаҳон империализмининг миллий ўзаро кураш яна бошланиб кетишига, СССРни барбод этишга бўлган умидларини чиппакка чиқарди.

Социализм ва коммунизм қуриш жараёнида бизнинг совет турмуш тарзимиз мамлакатнинг ҳамма халқлари учун характерли бўлиб қолди. Юздан ортиқ миллат ва элатга мансуб бўлган миллион-миллион кишиларнинг ҳаракатларида ҳам, дунёқарашларида ҳам, ахлоқида ҳам ягона социалистик принциплар қарор топди. Одамларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқи вужудга келди. Халқларимиз ўртасидаги муносабатларда доимо намоён бўлиб, мустаҳкамланиб бораётган маънавий қон-қардошлик, ишонч ва ўзаро ғамхўрлик ҳали тарихда асло бўлмаган эди.

Совет социалистик миллатлари ва элатларининг ҳамма нарсаси умумийдир. Уларнинг Ватани битта, у ҳам бўлса — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқидир. Уларнинг манфаатлари умумий ва ягона, мақсадлари — бир, у ҳам бўлса коммунизм қуришдир. Уларнинг идеологияси битта, у ҳам бўлса марксизм-ленинизмдир. Уларнинг йўлбошчиси битта, у ҳам бўлса Ленин партиясидир. Уларни СССРнинг умумий сиёсий негизи — меҳнаткашлар депутатлари советлари ва СССРнинг ягона иқтисодий негизи — социалистик хўжалик системаси ва ишлаб чиқариш воситаларига социалистик мулкчилик бирлаштириб турибди. Уларнинг мазмуни жиҳатидан ягона социалистик маданияти бор. Уларнинг маънавий қиёфасидаги белгилар умумийдир. Бу белгилар ижтимоий муносабатларнинг янги типи туфайли юзага келган бўлиб, ҳамма халқларнинг энг яхши анъаналарини ўзида мужассамлаштирган.

Совет кишилари меҳнатининг ўзи ҳам интернационалдир, чунки бизнинг мамлакатимизда ҳар бир кишининг ватан бахт-саодати йўлидаги меҳнат ҳиссаси коммунистик қурилишнинг умумий бир ўзанига бориб қўшилади.

Коммунистик партиянинг самарали таъсири натижасида совет кишисининг ажойиб фазилатлари: коммунизм ишига садоқат, социалистик ватанпарварлик ва интернационализм, юксак меҳнат ғайрати ва ижтимоий-сиёсий активлик, эксплуатация ва зулмга, миллий ва ирқий хурофотларга муросасизлик, барча мамлакатларнинг меҳнаткашлари билан синфий бирдамлик фазилатлари таркиб топган.

Совет халқи СССР даги барча халқларнинг бузилмас дўстлиги ва қардошларча иттифоқини, унинг монолит бирлигини ўзида гавдалантиради.

«Кўп миллатли совет халқининг бирлиги олмосдек мустаҳкамдир, — деди Л. И. Брежнев. — Олмос ранг-баранг товланиб тургани сингари халқимизнинг бирлиги ҳам уни ташкил этган миллатларнинг фазилатлари билан кўркамдир. Бу миллатларнинг ҳар бири бадавлат, тўла қонли, эркин ва бахтли ҳаёт кечирмоқда».

Ташкил топгандан буён ўтган 50 йилдан кейин Совет Иттифоқи бутун дунёнинг кўз ўнгида 15 иттифоқдош республикани, шунингдек 20 автоном республикани, 8 автоном область, 10 миллий округни бирлаштирувчи буюк ва қудратли кўп миллатли давлат сифатида намоён бўлмоқда.

Партиямизнинг кўп миллатли совет давлатини барпо этуш соҳасидаги тарихий тажрибаси шуни жуда яхши исботладики:

миллий масала жамиятни социалистик қайта қуриш негизидагина изчиллик билан ҳал этилиши мумкин;

миллий тенгликни эълон қилса ҳам, лекин ҳеч қачон амалга оширмайдиган пуч буржуа демократиясидан фарқ қилувчи социалистик демократия халқларга тенг ҳуқуқлар ва имкониятларни гарантиялаб беради, миллий проблемаларни турли миллатларга мансуб меҳнаткашларнинг туб манфаатларини ҳисобга олган ҳолда ҳал этиш учун шароит яратади;

совет мамлакатидаги барча миллатлар ва элатларнинг энг яқин бирлиги, ҳар томонлама равнақ топиши ва муттасил яқинлашишини тузумимизнинг табиати белгилаб беради, социализмни ривожлантиришнинг объектив қонуняти бўлиб қолади;

социалистик республикалар иттифоқи кўп миллатли бутун жамият манфаатларини ҳар бир миллат манфаатлари билан уйғунлаштириб юборувчи кўп миллатли Совет давлат тузумининг энг ҳаётбахш формасидир.

СССРнинг ташкил этилиши ва муваффақиятли ривожланиши жуда катта халқаро аҳамиятга эга бўлиб, бутун инсониятнинг социал тараққиётидаги муҳим маррадир.

(Давоми 4-бетда).

ишчилар синфининг миқдори 6 баравар кўпайди ва ҳозирги вақтда 66 миллионга яқин кишини ташкил этади. Ишчилар синфи эндиликда мамлакатимиздаги энг йирик синфдир.

Л. И. Брежнев ишчилар синфининг ҳозирги жамият социал структурасидаги, замонамизнинг революцион ҳаракатидаги етакчилик ролини инкор этаётган антимарксистик, вульгарлаштириш концепцияларни фош қилиб, назария билан шуғулланувчи марксист кадрларни ана шу ғоят муҳим илмий ва ғоявий-сиёсий проблемани бундан буён ҳам назарий жиҳатдан ишлаб чиқишга чорлайди.

Саноати тараққий этган капиталистик мамлакатлардаги ишчилар ҳаракати ишчилар синфининг чуқур социал-иқтисодий ва сиёсий манфаатларини ифода этиб, янги тажриба тўплади, унинг куч-қудрати ортиб боряпти. Ишчилар синфининг, меҳнаткашларнинг ўз ҳаётий манфаатлари учун курашдаги активлиги, сабот-матонати, уюшқоқлиги ва онглилигининг ўсиб бораётганлиги капитализм дунёсидаги синфий курашнинг ҳозирги босқичига хос хусусиятдир. Авж олиб кетган синфий жангларда, деб таъкидлайди Л. И. Брежнев, коммунистлар доим эътибор бериб келган тенденция тобора яққол кўринмоқда, бу тенденция шундан иборатки, иқтисодий кураш давлат — монополистик ҳукмронлигининг бутун системасига қарши ҳаракатга айланмоқда.

Китобда бир неча бор қайд қилиб ўтилганидек, ишчилар синфи сафларига нифоқ солиш бу синфнинг ғалаба қозониши йўлидаги асосий ғов бўлиб келди ва шундай ғов бўлиб қолмоқда. Пролетариат синфий кураши тажрибаси, ишчилар ҳаракати тажрибаси ана шу нифоқни бартараф қилиш ҳаётий зарур бир нарса эканлигини яққол исбот қилади. Ҳозирги вақтда коммунистлар ва социал-демократларнинг Европани ҳарбий блокларга бўлиб юборишга қарши, тинчлик ва социал тараққиёт учун биргаликда кураш олиб бориш мақсадида социал-демократик ҳаракат билан алоқаларни кенгайтириш учун қулайроқ шарт шароит вужудга келмоқда. «...КПСС, — деб ёзади Л. И. Брежнев, — агрессорларга қарши, Европа халқларининг тинчлиги ва озодлиги учун кураш манфаатларини кўзлаб, биз билан бирга боришни истаётган социал-демократик партиялар билан алоқаларни кучайтиришга тайёрдир». Кейинги вақтлардаги сиёсий тараққиёт бундай йўлнинг узоқни кўрадиган тамомила реал йўл эканлигини яққол исботлаб берди. Ғарбий Европанинг бир қанча мамлакатларида (масалан, ГФРда) жамоатчилик Европада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш соҳасида ижобий йўлларни қидириб топишга тайёр турган социал-демократик арбобларни тобора кенг кўламда қўллаб-қувватлаётганлиги бежиз эмас.

Ҳозирги замон миллий озодлик ҳаракатидаги янги ходисаларга баҳо бериш — КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг асарларида муҳим ўрин олади. Китобда таъкидлаб ўтилганидек, асосий масала, шундан иборатки, кўп мамлакатларда миллий озодлик учун кураш амалда ҳам феодал, ҳам капиталистик эксплуататорлик муносабатларга қарши курашга айлана бошлади. Миллий-озодлик ҳаракати замонамиздаги барча революцион кучлар билан, аввало, жаҳон социализм системаси билан маҳкам алоқа боғлаган тақдирдагина, империализмга ва янги мустамлакачиликка қарши, ёш миллий давлатларда социал тараққиёт учун олиб борилаётган кураш муваффақият қозона олади. Империализм асорати кишанларини парчалаб ташлаган ёш прогрессив давлатлар билан социализм мамлакатлари ўртасидаги буюк иттифоқ — давримизнинг энг характерли хусусиятларидан биридир.

Китобда жаҳон революцион жараёни асосий оқимлари ўртасидаги бирликни кучайтириш зарур эканлиги кўрсатилган, интернационализм ленинча принципларини рад этаётган маочилар йўлининг пролетариатга зид моҳияти баён қилинган, маочиларнинг ана шу йўли халқаро коммунистик ҳаракатга қандай путур етказаётганлиги кўрсатилган. Шу билан бирга СССР ва Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги муносабатларни яхшилаш ҳар иккала мамлакатнинг доимий, туб манфаатларига, социализм, халқлар озодлиги ва тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларига мос эканлиги таъкидлаб ўтилган.

Китобда КПСС ва бошқа қардош партиялар халқаро ишчилар синфининг синалган раҳбари ва жанговар авангарди бўлмиш коммунистик ҳаракатнинг ғоявий-сиёсий жипслигини марксизм-ленинизм асосида мустаҳкамлаш борасида доим зўр ғамхўрлик қилаётганликлари аниқ-равшан баён этилган. Л. И. Брежнев ана шу бирликни мустаҳкамлаш йўлидаги курашни кучайтиришга қаратилган асосий йўлларни белгилаб, коммунистларни аввало, бир-бири билан яқинлаштирадиган амалий фаолиятларини диққат марказига қўйиш, қардош партиялар ўртасидаги алоқа ва муносабатларни бутун чоралар билан кенгайтириш, партияларнинг назарий ишини умумлаштириш ва шу асосда марксизм-ленинизм назариясини ривожлантириш, бу назария принципларини ва асосий ғояларини ҳимоя қилиш ҳамда назарий жиҳатдан ривожлантириш, империалистик идеологияга қарши, ўнг ва «сўл» ревизионизмга қарши курашни кучайтириш зарур эканлигини уқтириб ўтади. КПСС 1969 йилда ўтказилган кенгашда биргаликда ишлаб чиқилган йўлни амалга ошира бориб марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми асосида халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати бирлигини мустаҳкамлаш учун изчил кураш олиб бормоқда.

Кўп миллионли меҳнаткашлар оммаси, демократик ва тинчликсевар кучлар Совет Иттифоқининг тинчлик, озодлик ва социал тараққиётни ҳимоя қилишга қаратилган актив ташқи сиёсий йўлини қизғин маъқулламоқдалар ва қўллаб-қувватламоқдалар, чунки бу сиёсат бутун ер юзидаги халқларнинг туб манфаатларига муносибдир. КПССнинг умумий тинчликни мустаҳкамлаш, халқаро кескинликни юмшатиш ва халқлар хавфсизлиги учун олиб бораётган кураши империализмнинг энг агрессив, энг реакцион кучларини жиловлаб қўяди, уларнинг ишчилар синфига ва унинг коммунистик авангардига қарши қаратилган зўравонлигининг энг разил формаларидан фойдаланишларини қийинлаштиради, ишчилар синфининг ва барча меҳнаткашларнинг энг муҳим иқтисодий ва социал талабларининг қондирилиши учун муваффақиятли кураш олиб боришларига имконият туғдириб берадиган объектив шарт-шароитларни вужудга келтиради. Бу кураш СССРнинг, қардош социалистик мамлакатларнинг нуфузини янада оширишга ёрдам беради.

Совет Иттифоқи КПСС XXIV съезди илгари сурган тинчлик программасини амалга ошира бориб, социализм манфаатларини ва халқларнинг озодлигини изчиллик ва қатъият билан ҳимоя қилмоқда, ғоят хушёрлик билан иш кўрмоқда. Совет Иттифоқи қаҳрамон Вьетнам халқининг, Лаос ва Камбоджа халқларининг Америка империализми агрессиясига қарши олиб бораётган курашига ҳар томонлама ёрдам бериб келди ва ёрдам бермоқда, араб халқларининг Исроил агрессияси оқибатларини тугатиш йўлидаги ҳаққоний курашини қўллаб-қувватлаб келди ва қўллаб-қувватламоқда. Совет Иттифоқи қардош социализм мамлакатлари ва тинчликсевар кучлар билан биргаликда халқаро кескинликни юмшатиш жараёнини кучайтиришга бутун чоралар билан кўмаклашмоқда. Европада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш учун сабот-матонат билан кураш олиб бормоқда. Шу билан бирга Совет Иттифоқининг етилган халқаро проблемаларни ҳал этишга ижобий ёндошуви империализмнинг агрессив кирдикорларига қатъий зарба бериш билан бир-бирига қарама-қарши турувчи ижтимоий системадаги давлатлар билан ўзаро фойдали муносабатларни ривожлантиришга тайёр туриш эса идеологик курашда муросасизлик билан қўшиб олиб борилмоқда.

Л. И. Брежнев илгари сурган қоидалар абадий барҳаёт, ижодий революцион таълимот бўлмиш марксизм-ленинизмнинг мустаҳкам негизига таянади.

Жаҳон революцион жараёни тараққиётининг ҳозирги босқичида интернационалистларнинг куч-ғайрати билан маркча-ленинча назарий тафаккурни ижодий тарзда ривожлантириш, қардош партияларнинг иш тажрибасини айирбошлаш методларини такомиллаштириш, бу тажрибани ўзаро ўрганиш ҳар қачонгидан кўра муҳимдир.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев китобининг нашр этилиши ана шу вазифаларни ҳал этишга, ҳозирги замон жаҳон революцион ҳаракати назарияси ва практикасини ривожлантиришга қўшилган катта ҳиссадир.

(«ПРАВДА», 9 декабрь).

Ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ докладининг давоми

(Боши 2, 3-бетларда).

КПСС совет халқини бошқа социалистик мамлакатларнинг халқлари билан тобора яқин жипслаштиришга ва уларнинг дўстлигини мустаҳкамлашга қунт билан ҳаракат қилишни, социал ва миллий-озодлик учун барча курашчиларга ёрдам ва мадад беришни ўзининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблайди.

СССР жаҳон майдонида тинчлик ва дўстлик сиёсатини қатъият ва изчиллик билан ўтказаётган, халқлар тенг ҳуқуқлилиги ленинча принципларни қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган, эски ва янги мустамлакачиликка, ирқчиликка қарши, миллий зулмнинг ҳамма формаларига қарши кескин кўраш олиб бораётган куч бўлиб чиқмоқда.

Бу сиёсат империализм ва реакциянинг агрессив стратегиясига қарши ҳаракат қилаётган энг муҳим омил, босқинчилик урушларига қарши, халқлар хавфсизлиги ва озодлиги учун актив кураш олиб бориш қуроли бўлиб келди ва шундай бўлиб қолди.

Бизнинг мамлакатимиз давлат мустақиллигини курашиб қўлга киритган ёш миллий давлатлар билан ўзаро хурмат асосида, империализмга қарши умумий курашда ҳар томонлама ҳамкорлик қилиш асосида қурилган муносабатлар ўрнатди.

Совет Иттифоқи Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларининг революцион ҳаракатини изчиллик билан қўллаб-қувватламоқда, қўлларига қурол олиб ўз озодлиги ва миллий мустақиллиги учун жанг қилаётган ватанпарварлар билан бирдамлик сиёсатини амалга оширмоқда.

СССР турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашидан иборат ленинча принципни муттасил қаттиқ туриб ҳимоя қилиб келмоқда.

Тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқлар озодлиги ва мустақиллиги учун курашнинг КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан амалий ва реалистик программаси ленинча ташқи сиёсий йўлни ҳозирги шароитда амалга ошириш учун жуда катта аҳамиятга эга.

КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий Бюроси, шахсан партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ана шу буюк тинчлик программасини амалга ошириш соҳасидаги фаолиятини барча совет кишилари сингари Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам якдиллик билан қизғин маъқуллайдилар.

Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқи халқлар дўстлигининг қудратли қўрғони, халқаро революцион озодлик ҳаракатининг суянган тоғи бўлиб қолди.

Биз Совет Иттифоқининг шонли юбилейини нишонлаш билан бирга, партиянинг ленинча анъанасига — қилинган ишларни якунлаш вақтида, аввало, ҳозирги ва эртанги кун вазифаларига эътибор бериш анъанасига амал қилмоғимиз керак. Биз социал-иқтисодий ва маданий ривожланишнинг КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан улуғвор программасини амалга оширишимиз лозим.

Барча совет халқлари сингари Ўзбекистон меҳнатчилари ҳам съезд ғоялари ва қарорларининг самарали таъсири остида ўзларининг бутун куч-ғайратларини ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, ҳозирги фан-техника революцияси ютуқлари билан социалистик системанинг буюк афзалликларини узвий равишда боғлаш асосида халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини янада юксалтиришга завқ-шавқ билан сарфламоқдалар.

Партия раҳбарлигида ўз оғаси — улуғ рус халқи теварагида маҳкам жипслашган совет халқларининг бирлиги, уларнинг қардошларча ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдами — совет давлати қудратининг битмас-туганмас манбаидир, коммунизм йўлидаги ҳаракатимизнинг қудратли тезлатгичидир.

Ўзбекистон партия ташкилоти халқлар бирлиги ва дўстлигини ардоқлаб сақлаш, кучайтиришни, барча меҳнаткашларни социалистик интернационализм руҳида, буржуа идеологиясига, миллатчилик ва шовинизмнинг, маҳаллийчилик ва миллий маҳдудликнинг энг кичик кўринишларига ҳам муросасизлик руҳида, ҳамма миллатлар ва элатларга чуқур ҳурмат руҳида тарбиялашни ўзининг энг асосий вазифаларидан бири деб ҳисоблайди.

Кўп миллатли совет халқи СССРнинг ярим асрлик юбилейини куч-қувватга тўлиб-тошган, метиндек жипслашган ҳолда, КПСС XXIV съезди белгилаб берган йўлдан коммунистик партия раҳбарлигида комил ишонч ва собитқадамлик билан олға бораётган ҳолда кутиб олмоқда.

Улуғ юбилей — СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини совет кишилари шоду ҳуррамлик билан кутиб олмоқдалар. Улар ярим аср чўққисидан туриб кураш ва ғалабалар билан ўтган йўлга қонуний фахрланиб назар ташлайдилар. Ватанимиз — ССР Иттифоқини ва ленинчи коммунистик партияни шарафлаб чин кўнгилдан айтилган сўзлар ўнлаб тилларда янграмоқда.

Ана шу тантанали гимнда Ўзбекистон меҳнаткашларининг овози ҳам илҳомбахш, шодиёна ва умидворлик билан янграмоқда.

Мамлакатнинг улуғвор ғалабаларидан илҳом олган барча совет халқлари билан бирга Ўзбекистон ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлари ва меҳнаткаш зиёлилари ҳам коммунизмнинг абадий барҳаёт ғоялари тантанаси йўлида ленинча Марказий Комитет раҳбарлигида фидокорона меҳнат қилиш иштиёқи билан тўлиб-тошгандирлар.

Яшасин коммунизм бинокори — қаҳрамон шонли совет халқи!

Яшасин мамлакатимиз халқлари дўстлиги ва бахт-саодатининг мустаҳкам қўрғони, тинчлик ва тараққиётнинг ишончли таянчи — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Яшасин ҳамма ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси — Улуғ Ленин партияси

(Давомли қарсаклар).

ҚАЛБИМИЗ ҲАРОРАТИ — ПАРТИЯМИЗГА, ХАЛҚИМИЗГА

УЗБЕКИСТОН ИЖОДИЙ СОЮЗЛАРИНИНГ ҚЎШМА ПЛЕНУМИДАН

1922 йил 30 декабрь... Миллионларча кишиларнинг фикр-зикри Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил топган ана шу тарихий санага қаратилган. Ўзбекистон адабиёт ва санъати арбоблари ҳам бутун халқимиз билан биргаликда якдиллик ва қардошлик байрами — СССР ташкил топган куннинг 50 йиллигини кутиб олмоқдалар. Улар ўзларининг энг яхши поэмалари, қўшиқлари, спектаклларини, чизган суратларини улуғ юбилейга бағишламоқдалар.

9 декабрда Тошкентда республикадаги ижодий союзлар ва ташкилотлар правлениеларининг қўшма пленуми бўлди. Бу пленум «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг эллик йиллиги ва Ўзбекистонда социалистик маданиятнинг равнақи» мавзуига бағишланди.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси **М. И. Шевердин** кириш сўзи билан пленумни очди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий бюросидан иборат составда фахрий президиум ғоят баланд руҳ билан сайланди.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси **К. Яшин**га сўз берилади.

— Биз ўз ижодимизнинг илхомбахш саҳифаларини бағишлаган порлоқ тантанали кунлар келди. Турмушимизнинг совет интернационализми хаётбахш кучи намоён бўлмаган бирорта ҳам соҳаси йўқ. Кўп миллатли совет адабиётининг, жумладан, ўзбек совет адабиётининг бутун тарихи ҳам шундан далолат беряпти, — дейди докладчи. Бошқа миллатлар адабиётларининг, аввало, улуғ рус адабиётининг таъсири билан йирик прозаик формалар — роман, повесть ўзбек адабиётидан муносиб ўрин олди. Миллий поэзиядаги чуқур революцион ўзгаришлар бу поэзия билан адабиётнинг бошқа миллий отрядлари ўртасида, ўзбек ва рус поэзияси — классик поэзия ва ҳозирги замон поэзияси ўртасида ўрнатилган чамбарчас алоқалар туфайли содир бўлди. Миллатлараро алоқалар ўзбек драматургияси ва профессионал театрининг юксалишига ижобий таъсир кўрсатди.

Коммунистик партия тарбиялаб, камолга етказган ўзбек совет адабиёти ўз руҳи билан, ўзи қарор топтираётган ғоялари билан ғоят интернационал адабиётдир. Бу адабиёт ижод қилаётган муаллифлар состави жиҳатидан ҳам интернационал адабиётдир.

Янги, социалистик мазмун билан бойиган Ўзбекистоннинг ҳозирги адабиёти бутун иттифоқимизда тақдирланди, бу адабиётнинг асарлари халқаро майдонда катта ўрин олди. Бу адабиёт ўзининг ифода воситаларини кенгайтирди, жанрларни кўпайтирди, социалистик реализм методини яхши эгаллаб олди.

Адабиётнинг халқ хаёти билан ҳамнафаслиги унинг муваффақиятлари, самарали тараққиётининг негизидир. Бу йил мисли кўрилмаган даражада мўл — 4 миллион 700 минг тонна «оқ олтин» етиштирган республикамиз пахтакорлари, барча меҳнаткашларининг жасорати адабиёт, санъат ходимларини жўштирмай ва янги асарлар яратишга илхомлантирмай қололмайди, албатта.

Бу йил адабиёт соҳасида ҳам юбилейга муносиб равишда кўп иш қилинди. Шу билан бирга, дейди докладчи, хотиржам бўлишимиз учун ҳеч қандай асос йўқ. КПСС XXIV съездининг қарорларида ва КПСС Марказий Комитетининг адабий-бадиий танқидчилик тўғрисидаги қарорида адабиёт ва санъат асарларининг ғоявий-бадиий сифатини яхшилаш масаласи кескин қилиб қўйилди. Афсуски, бизда ҳануз заиф асарлар ҳам пайдо бўлмоқда. Социалистик воқелик яратган кўп жараён ва характерлар ёзувчиларнинг асарларида ҳали ўз аксини топган эмас. Китоб сахифаларида ишчининг, колхозчининг образи ўзига муносиб ўрин олиши керак.

У адиблар ва маданият арбоблари ўзларининг бутун куч, билим, тажриба, истеъдод ва маҳоратларини партия XXIV съезди қарорларини амалга оширишга, буюк замонамизга муносиб асарлар яратишга бағишлайдилар, деб партия ва халқни ишонтирди.

Ўзбекистон кинематографчилари союзи правлениесининг иккинчи секретари **А. Ҳамроев** ўз докладини замондошимизга муносиб образлар яратиш масаласига бағишлади. У улуғ Лениннинг эътиборни ҳал этилмаган масалаларга қаратиш — юбилейни нишонлашнинг энг яхши усули, деган гапларини эслатиб ўтди. Биз, кинематографчилар, деди докладчи, ҳали кўп нарса ўрганишимиз керак. Бу йил 4 миллион 700 минг тонна пахта тайёрлаб берган кишилар тўғрисида фикр юритганда, кимлардан ибрат олиш кераклигини билиб оласан киши. Пахта майдонларида қўлга киритилган ғалаба илхомбахш меҳнат, интизом ва сафарбарликдан далолат бериб турибди.

Биз идеологик пропаганданинг, дид ва қарашларни камол топтиришнинг энг оммавий, бинобарин, энг кучли қуроли қўлимизда эканлигини эсдан чиқармаслигимиз керак. КПСС Марказий Комитетининг совет кинематографиясини янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида яқинда қабул қилган қарори ҳам бизни шунга чорлайди. Бизнинг вазифамиз — ҳақиқат учун, ғалла учун, пахта учун, чинакам гўзал мухаббат учун курашчи кишининг образини яратиб беришдан иборат.

Республика кинематографчилари яқинда бир неча йилга мўлжалланган тематик планни белгиладилар. Ана шу улкан программа совет кишисининг хаётини, тарих қаҳрамонларини ўзбек халқи атоқли фарзандларининг фаолиятини акс эттирадиган асарлар яратишни кўзда тутади. «Эришиш» мавзуидаги замонавий фильм, ўрта асрнинг улуғ олими Абу Райҳон Беруний ҳақидаги икки серияли фильм шулар жумласидандир.

Ўзбекистон кинематографияси ўн беш миллий кинематографияларнинг бири бўлиб, республика билан бир вақтда вужудга келди. Кинематографиямиз шу республика билан бирга ўсиб, чиниқди, куч-қудрат тўплади. Ҳозирги кунда мамлакатимиз ва жаҳон экранларида Ўзбекистонда яратилган фильмларнинг кўрсатилаётганлиги партиянинг миллий маданиятларни ривожлантириш тўғрисида оталарча ғамхўрлик қилаётганлигини яққол исботлайди.

Ўзбекистон композиторлар союзи правлениесининг раиси **А. Ҳ. Жабборов** ўз докладида бундай деди:

— Ўзбек совет музика маданиятининг яратилганлиги ҳам ана шу ғамхўрликни исбот этувчи ёрқин далилдир. Ўзбек музика маданиятида халқ музикасининг бой мероси ва профессионал композитор ижодиётининг ютуқлари ўз ифодасини топди. Биз ҳозирги вақтда ўзбек музика санъатининг Совет ҳокимияти йиллари да босиб ўтган ҳақиқатан ҳам буюк тарихий йўли якунларини тўпламоқдамиз. Ҳамза Ҳакимзода музика санъатимизнинг бешигини тебратган эди. Рус маданияти арбобларининг ёрдами, уларнинг ўзбек музика маданиятини яратиш ва ривожлантиришдаги бевосита иштироки туфайли ана шу муваффақиятларга эришиш имконияти туғилди. Биринчи опера ва балетларни, симфонияларни ва музикали драма спектаклларини яратишда қатнашган В. А. Успенский, С. Н. Василенко, Р. М. Глиэр ва бошқа рус композиторлари ҳамда педагогларининг номи ўзбек санъати тарихига абадий ёзиб қўйилди.

Ҳозирги кунда музика ижодининг ҳақли суратда тингловчилар диққат — эътиборига сазовор бўлган ажойиб асарлар яратилмаган бирорта ҳам жанри йўқ. Бу асарларнинг энг яхшилари улуғ юбилейга бағишланган. Совет халқининг революцион, жанговар ва меҳнат жасоратини улуғлаётган республика композиторларининг бутун фикр-зикри шундай асарлар яратишга қаратилган.

Рассомлар, ҳайкалтарошлар, плакатчилар ижтимоий ҳаётни бадиий-эстетик жиҳатдан чуқур билиб олишни ўз вазифалари деб ҳисоблайдилар. Ижтимоий ҳаётимизда янги хислатлар таркиб топмоқда, социалистик жамият кишисининг характери шаклланиб бормоқда. Ўзбекистон рассомлар союзи правлениесининг раиси **Р. Аҳмедов** ана шу вазифа тўғрисида, бу вазифа қай тариқа амалга оширилаётганлиги ҳақида гапирди. Санъатни бой ва ранг-баранг ҳаётий мазмун билан бойитаётган замонамизнинг нафаси мўйқалам соҳибларининг ҳайкалтарошларнинг бу вазифани бажаришларига ёрдам беради. Замондошимиз — курашчи ва бунёдкор — республика рассомларининг диққат марказида турибди. Улар ўз асарлари қаҳрамонлари тимсолида Ленин ишига фидокорона садоқат, ватанпарварлик, интернационализм каби юксак аҳлоқий принципларни қарор топтирмоқдалар. Халқ ҳаётини, кишиларнинг характерларини ҳаққоний тасвирлаш, кишининг фазилатларини ифодалаш Ўзбекистондаги кўпгина рассомларнинг асарларида мужассамланди. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига ва СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган виставкалар ҳам, мамлакатнинг турли қисмларида ўзбек усталари билан ўтказилаётган кўп учрашувлар ҳам буни исбот этади.

Санъатнинг ҳамма турлари замонамиз бадиий маданиятини шакллантирмоқда. Ҳайкалтарошлик, рассомчилик, наққошлик, ёғоч ва ганч ўймакорлиги шаҳар ва қишлоқларга кенг ёйилди. Амалий — безак санъати асарлари ҳам ҳаётда ўзига муносиб ўрин олди. Конструктор-рассомлар завод цехларида ва жамоат муассасаларида эстетик муҳитни вужудга келтирмоқдалар. Республика рассомлари ҳозирги кунда ўзларининг бутун ижодий куч-ғайратлари, истеъдодларини партия билан халқ томонидан совет санъати олдига қўйилган беқиёс юксак ва фахрли вазифаларни бажаришга сафарбар қилмоқдалар.

Музокараларда Ўзбекистон халқ шоираси **Зулфия** биринчи бўлиб сўз олди:

— 50 йил! Бунинг муҳими Ватан буюклиги, халқлар иттифоқи, диллар тўкислиги бўлса, адабиёт ва санъат учун бир ғоя, бир мақсад, бир юксакликка интилиш бўлса, кўп миллатли адабиётнинг ўзига хос, миллий анъаналарини ривожлантирмоқ, ўзаро бойитиш, халқимиз ҳаётидан халқимиз талаби савиясида асарлар яратиб, гуркираб ўсиш йиллари бўлди. Бу бойишни мен дилимизни иситиб катта ишларга илҳомлантириб, ижодларимизга равнақ, қанотимизга қудрат бағишлайдиган ҳарорат деб атайман.

Бузилмас иттифоқимизнинг юз йиллик тантанаси шоҳиди бўладиган коммунизм кишиларига ҳавасим келади. Буюк Ватаним келажак яна ярим аср давомида ўзининг ўн беш тенг кишварида бир жон, бир тан бўлиб, минг тоифа ихтиро, миллион жилвали шодликлар ва яратишлари билан яшайдиган аҳил ўғил ва қизлари қўлида қандай маҳорат чўққиларига кўтарилади, умумсовет адабиёти номи билан жаҳонга машҳур адабиётимиз қандай ёрқин довонларни ўтади! Биламан: буларнинг ҳаммасига дунёда энг қудратли эзгу туйғу — қардошлик, бир тақдирлик, тўкислик туйғулари ҳарорат бериб, уни иситиб туради.

Ўзбекистон халқ шоираси Зулфия ўзининг «Ҳарорат» шеърини ўқиб берди.

Ўзбекистон Журналистлар союзининг раиси **З. И. Есенбоев** ўз нутқини республика журналистларининг фаолиятига бағишлади. Матбуот, радио ва телевидение ходимлари, деди у, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ярим асрлик олтин юбилейини муносиб кутиб олиш йўлидаги умумхалқ ҳаракати натижасида мисли кўрилмаган ғайрат-шижоатнинг шоҳидигина эмас, балки бевосита иштирокчилари ҳамдир.

Ўзбекистон журналистлари профессионал, гражданлик ва партиявий масъулиятни яхши сезганлари ҳолда юбилей йилида Коммунистик партиянинг миллий масалага доир программа қоидаларини, қардош республикаларнинг экономика ва маданиятини юксалтириш соҳасида эришган муваффақиятларини пропаганда қилиш ишига ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Биз Совет Иттифоқининг 50 йиллиги шарафига тайёргарлик ишларида меҳнаткашларни интернационализм руҳида, улуғ социалистик Ватанга чексиз садоқат руҳида тарбиялашни янада такомиллаштириш учун, совет халқларининг революцион жанговар ва меҳнат традицияларини ҳар томонлама кўрсатиб бериш, уларнинг дўстлигини мустаҳкамлаш учун фойдаландик.

— СССРнинг ташкил топиши, — деди Ўзбекистон архитекторлар союзи правлениесининг раиси **Ф. Турсунов**, — архитектура ва қурилиш ишларини ривожлантириш соҳасидаги улуғвор вазифаларни ҳал этишда барча республикаларнинг куч-ғайратларини бирлаштирди, совет меъморчилигининг янги социал-негизини белгилаб берди. Қадимий шаҳарлар ўсиб, навқирон бўлиб қолди, замонавий саноат марказлари, неча юзлаб посёлкалар барпо этилди.

Тошкент шаҳри — Ватанимиз халқлари буюк қардошлигининг рамзидир. Бу ерда қурилган Москва, Ленинград, Россия Федерацияси, Украина, Белоруссия, Латвия, Эстония, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон, Тожикистон номи билан аталган уй-жой кварталлари ва бошқа республикалар номига қўйилган кварталлар халқлар қардошларча бирлигининг ёрқин ифодаси бўлди.

Келгусида шаҳар ва посёлкаларимизнинг қандай қиёфада бўлиши, кишиларимизнинг қандай уй-жойларда истиқомат қилиши архитекторларнинг ишига ҳам кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Ўзбекистон меъморлари ўзларининг бутун ижодий куч-ғайратларини, қобилиятларини ана шу вазифани бажаришга сарфлайдилар.

СССР халқ артисти **Г. Н. Загурская** минбарга чиқади. Биз, деди у, ҳозирги кунда санъатимизнинг ҳамма жанрларида бўлган энг яхши асарлардан меҳнаткашлар оммасини баҳраманд қилишдан иборат ўз касбикоримиз билан фахрланамиз. Бу фахрли ва масъулиятли вазифадир. Бизнинг мамлакатимизда талантларга доим катта эътибор бериб, улар ҳақида ғамхўрлик қилинмоқда. Биз бу ғамхўрликка жавобан ўз маҳоратимизни такомиллаштиришимиз, ўз ижодимизга нисбатан талабчанликни оширишимиз керак.

Қорақалпоғистон ёзувчилар союзи правлениесининг раиси **И. Юсупов** нутқида бундай деди: қорақалпоқ халқи совет халқларининг қардошлик оиласида жуда катта бахт-саодатга эришди — ҳозирги кунда қорақалпоқ халқи эришган нарсаларнинг ҳаммаси «бахт-саодат» сўзида ўз ифодасини топди. Халқнинг эркин ва тенг ҳаёт кечираётганлиги, ер ва сувнинг халқ ихтиёрида эканлиги, экономика ва маданиятнинг беқиёс даражада равнақ топганлиги ана шу бахт-саодатдан далолат беради. Халқимнинг порлоқ йўли, патриархал-феодал тузумдан социализм сари шаҳдам қадам қўйиб ўтганлиги, жин чироқларга барҳам бериб, Тахиатош ГРЭСини қурганлиги, омоч ўрнига замонавий машиналардан фойдаланаётганлиги, саводсизликни тугатиб, фан чўққиларига кўтарилганлиги «бахт-саодат» сўзида мужассамлашган.

Қорақалпоқ адабиёти шу билан бахтиёрки, у 75 тилда яратилаётган қудратли совет адабиётининг таркибий қисмидир.

Ўзбекистон театр жамияти правлениесининг раиси СССР халқ артисти **О. Хўжаев** айтдики, ҳар биримиз қайси соҳада ишлаб турган бўлсак, Коммунистик партия доно сиёсатининг самараларини шу соҳада айниқса яққол кўриб турибмиз. Мен театр санъатининг намояндасиман. Шунинг учун ҳам бу санъатнинг тез ривожланиб бораётганлигидан ғоят мамнунман.

Томошабин бизнинг санъатимиздан ҳозирги ҳаётимизга доир саволларига жавоб топишни истайди. Афсуски, ҳаётдан, революцион кураш тарихидан олинган ижобий намуна ва характерлар томошабинни чинакам руҳлантира оладиган спектакллар ҳали кам. Саҳна усталари, деди О. Хўжаев, ўз талант ва қобилиятларини замондошимизга муносиб бўлган ана шундай спектаклларни яратишга сарф қиладилар.

Филология фанлари доктори **Г. П. Владимиров** адабиётшунослик масалаларига тўхталиб ўтди. У КПСС Марказий Комитетининг адабий танқидчилик юзасидан қабул қилган қарори Ўзбекистонда бу фаннинг ривожланишига ёрдам берганлигини таъкидлаб ўтди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **О. Ў. Салимов** нутқ сўзлади.

Ёзувчилар, композиторлар, рассомлар, кинематографчилар, журналистлар, архитекторлар, саҳна усталари анжуманининг қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига ғоят баланд руҳ билан мактуб қабул қилдилар.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари И. Г. Анисимкин, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидат Г. М. Орлов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, С. К. Зиёдуллаев, М. Т. Турсунов, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими Г. Д. Лутошкин қатнашдилар.

* * *

Шу куни тантанали вазиятда 1971 йил учун Ҳамза номли давлат республика мукофоти лауреатларига медаль ва дипломлар топширилди. (ЎзТАГ).

ОЛТИН ЮБИЛЕЙГА БАҒИШЛАНАДИ

В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент филиалининг залларидан бирида 9 декабрда СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган бадиий ва ҳужжатли фотосуратлар республика виставкаси очилди. Виставкани Ўзбекистон Журналистлар союзи уюштирган.

Энг яхши фотосуратчиларнинг суратларида Ўзбекистон ҳаётида совет халқларининг буюк дўстлиги вужудга келтирган ажойиб ўзгаришлар, ССР Иттифоқининг олтин юбилейини муносиб кутиб олаётган республика меҳнатчиларининг кенг қулоч ёзган бунёдкорлик ишлари тасвирланган.

(ЎзТАГ).

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ВА ХОРАЗМ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ МЕҲНАТ МУВАФФАҚИЯТИ

Қорақалпоғистон АССР қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун тайёргарлик кўриб, шу йилнинг ноқулай об-ҳаво шароитларини енгиб, мўл пахта ҳосилини етиштирдилар ва давлатга пахта сотиш планини 8 декабрда бажардилар.

Тайёрлов пунктларига 270 минг тонна хомашё етказиб берилди.

* * *

Хоразм областининг қишлоқ хўжалик меҳнатчилари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига мусобақани авж олдириб, пахта топшириш давлат планини 8 декабрда бажардилар.

Хоразм мамлакатга 350 минг тонна — ҳар гектар пахта майдонидан 33,5 центнердан «оқ олтин» топширди.

Механизаторлар зўр ғайрат билан меҳнат қилиб, пахта териш машиналарида 170 минг тоннадан кўпроқ ёки ҳосилнинг қарийб ярмини териб бердилар. Механик-ҳайдовчилардан К. Ниманнёзов, Н. Раззоқов, Б. Жуманнёзов ва бошқа кўп кишилар айниқса намуна кўрсатдилар.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ●

МУКОФОТ ТОШКЕНТДА ҚОЛДИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети соврини учун анъанавий волейбол мусобақалари Тошкентнинг «Динамо» командаси ғалабаси билан тугади. Динамочилар ҳал қилувчи учрашувда Бокунинг «Мехсул» спортчиларини 3:2 ҳисобида мағлубиятга учратишди. «Старт» стадионида бўлган бу мусобақалар беш кун давом этиб, унда Тбилиси, Новосибирск, Ижевск шаҳарлари командалари ҳам иштирок этишди. Учинчи ўрин Ўзбекистоннинг ёшлар терма командасига насиб этди.

ЦЕШКОВСКИЙ ОЛДИНДА

Азмиддин Хўжаев хотираси учун ўтказилаётган шахмат мусобақасида тошкентлик ишқибозлар қизиқ ўйинларнинг гувоҳи бўлмоқдалар. Айни чоқда ўйин назариясига ҳам маълум ҳисса қўшилмоқда. Гроссмейстер М. Таймановнинг мастерлар А. Кудряшов (Ашхобод) ва Г. Борисенко (Тошкент) билан учрашувлари шу жиҳатдан характерли бўлди. Бешинчи турда ленинградлик гроссмейстернинг мусобақа пешқадамларидан бири актюбинсклик мастер В. Середенко билан ўйини ҳам назарий жиҳатдан эътиборни ўзига жалб этди.

Тошкентлик Е. Мухин халқаро мастер В. Цешковский билан учрашувда ярим очко билан кифояланди. Бундан кейинги ўйинда Цешковский тошкентлик А. Грушевский устидан ютуққа эришди.

Азмиддин Хўжаевнинг шогирди Улуғбек Элбеков турнирдаги чиройли партиялардан бирини ўйнади. У таниқли шахмат назариётчиси мастер Г. Борисенко билан учрашувда янгича юришлар қилиб оригинал позиция вужудга келтирди. Борисенко пиёдасидан ажралди. Кейин Элбеков пиёдани рақибига қайтариб берди. Аммо яққол позицион устунликка эришди. Ўйин охирида Элбеков чиройли комбинация ишлатиб, ғалаба қозонди. Мастер М. Муҳиддинов Тожикистон чемпиони Б. Анетбоевга қарши ўйинда бирмунча устунликни қўлга киритган эди. Бироқ ноаниқ юришлар қилиб дурангдан ортиқ натижага эришолмади.

Олти турдан сўнг РСФСР чемпиони Цешковский 4 очко тўплади. Середенко беш имкониятдан 3,5 очко, Тайманов тўрт имкониятдан 3 очкога эга.

И. БИРБРАГЕР,
спорт мастери.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

ТВ

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

11.30 — **Ўқув программаси. Адабиёт.** 10-синф Шароф Рашидов. «Қудратли тўлқин» романи (ўзбек тилида), 12.00 — **«Шахдам одимлар»** (телевизион фильм, рус тилида).

12.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.50 — **Кўрсатувлар программаси.**

Рус тилида: 17.55 — Рангли телевидение. **Мультипликацион фильм,** 18.15 — **«Ахборот»** информацион программаси.

Ўзбек тилида: 19.00 — **Ўзбекистон санъат усталарининг концерти** (ёзиб олинган), 20.45 — **«Ахборот»** информацион программаси, 21.00 — Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. **«Экономика факультети».**

21.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.25 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 21.30 — СССР ташкил топган куннинг 50 йиллиги олдидан. **В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент филиалидан репортаж.** 21.50 — **Жаҳон халқлари адабиёти. ГЕНРИХ ГЕЙНЕ** (Ёзувчи туғилган куннинг 175 йиллигига бағишланган кўрсатув), 22.25 — **«Жаноби Ҳечким»** (бадиий фильм, рус тилида).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

ЎҚУВ ПРОГРАММАСИ

Рус тилида: 19.00—8—10 синфлар учун. **«Эстетика асослари», «Санъатда шакл ва мазмун»,** 19.40 — **Ўқитувчи экрани,** 20.20 — **Тошкент янгиликлари** (ўзбек ва рус тилларида), 20.30 — **Ҳужжатли фильм,** 20.50 — **Реклама,** 21.00 — **«Даврон ва унинг дўстлари»** (бадиий фильм, ўзбек тилида).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 12/XII да **Ойжамол,** 13/XII да **Трубадур.**

КИНО

Тегирмон тўхтаганда — НАВОИЙ номли, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Ҳамма шубҳа остида — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Нюрканинг ҳаёти — «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ғалабадан сўнгги жанг — «ДРУЖБА» (кундуз соат 12, 3 ва кеч 6 да), «МОСКВА» (кундуз соат 3, 10 ва кеч 8.40 минутда), «КЎКЧА» (кундуз соат 12 ва кеч 8.45 минутда).

Гойя — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (кундуз соат 11, 2, 5 ва кеч 8 да).

Кафтинг ҳарорати — «КЎКЧА» (кундуз соат 3, 5 ва кеч 7 да).

Оловнинг бўйсундирилиши — «МОСКВА» (кундуз соат 12 ярим ва кеч 6 да).

Музикачининг синглиси — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Петербург билан видолашув — «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64697.
Р. 15483. Б. 1698.